

**SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA NR 1
IM. STANISŁAWA WIECHOWICZA
W KRAKOWIE**

**PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTÓW
OGÓLNUMUZYCZNYCH**

- **PODSTAW RYTMIKI – w klasach 1 – 3**
- **KSZTAŁCENIA SŁUCHU – w klasach 1 – 3**
- **KSZTAŁCENIA SŁUCHU – w klasach 4 – 6**
- **KSZTAŁCENIA SŁUCHU – w klasach I – IV**
- **WIEDZY O MUZYCE – w klasach 4 (II) – 6(IV)**
- **AUDYCJI MUZYCZNYCH – w klasach 5 (III)- 6 (IV)**

Autorzy :

Nauczyciele Sekcji Teoretycznej Szkoły Muzycznej I St. nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie (w porządku alfabetycznym):

- Jolanta Błażejewska-Majda
- Małgorzata Kafara
- Joanna Knapik-Grodecka
- Monika Moskała
- Karol Osman
- Barbara Pieczara

Spis treści	Strona
1. Wprowadzenie	4
1.1 Słowo wstępne	4
1.2 Typ zawodowej szkoły artystycznej I stopnia	4
1.3 Etapy edukacyjne i specyfika bloków przedmiotowych z uwzględnieniem zakresu kształcenia	4
2. Podstawy rytmiki w klasach 1 – 3 cyklu sześcioletniego	5
2.1 Omówienie założeń, na których oparta została część programu nauczania dot. roz. 2	
2.2 Cele kształcenia – Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.	5
2.3 Treści nauczania. Kryteria weryfikacji.	5
2.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej w klasach 1 -3 cyklu sześcioletniego	7
2.5 Rozłożenie materiału w poszczególnych klasach	9
2.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	13
2.7 Opis założonych osiągnięć ucznia	15
2.8 Metody oceny osiągnięć ucznia	16
	16
3. Kształcenie słuchu – w klasach 1 – 3 cyklu sześcioletniego	16
3.1 Omówienie założeń, na których oparta została część programu nauczania dot. roz. 3	16
3.2 Cele kształcenia – Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.	17
3.3 Treści nauczania. Kryteria weryfikacji.	17
3.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej	19
3.5 Rozłożenie materiału w poszczególnych klasach	20
3.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	23
3.7 Opis założonych osiągnięć ucznia	24
3.8 Metody oceny osiągnięć ucznia	24
4. Kształcenie słuchu w klasach 4 - 6 cyklu sześcioletniego	24
4.1 Omówienie założeń, na których oparta została część programu nauczania dot. Roz.4	24
4.2 Cele kształcenia – Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.	25
4.3 Treści nauczania. Kryteria weryfikacji.	25
4.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej	28
4.5 Rozłożenie materiału nauczania w poszczególnych klasach	29
4.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	31
4.7 Opis założonych osiągnięć ucznia	32
4.8 Metody oceny osiągnięć ucznia	33
5. Kształcenie słuchu w klasach I – IV cyklu czteroletniego	33
5.1 Omówienie założeń, na których oparta została część programu nauczania dot. Roz.5	33

5.2 Cele kształcenia – Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.	33
5.3 Treści nauczania . Kryteria weryfikacji.	34
5.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania w podstawie programowej	36
5.5 Rozłożenie materiału nauczania w poszczególnych klasach	38
5.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	42
5.7 Opis założonych osiągnięć ucznia	43
5.8 Metody oceny osiągnięć ucznia	43
6. Wiedza o muzyce – w klasach 4(II) – 6(IV)	43
6.1 Omówienie założeń, na których oparta została część programu nauczania dot. Roz.6	43
6.2 Cele kształcenia – Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.	44
6.3 Treści nauczania. Kryteria weryfikacji	44
6.4 Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	47
6.5 Rozłożenie materiału dla poszczególnych klas	48
6.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	53
6.7 Opis założonych osiągnięć ucznia	53
6.8 Metody oceny osiągnięć ucznia	53
7. Audycje muzyczne	54
7.1 Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. Roz.7	54
7.2 Cele kształcenia - wymagania ogólne	54
7.3 Cele kształcenia - wymagania szczegółowe	54
7.4 Materiał nauczania (z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej)	56
7.5 Rozłożenie materiału dla poszczególnych klas	56
7.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)	58
7.7 Opis założonych osiągnięć ucznia	58
7.8 Metody oceny osiągnięć ucznia	59
8. Wewnątrzszkolny System Oceniania	59
8.1 Postanowienia ogólne	59
8.2 Cele i zakres WSO	59
8.3 Zasady oceniania bieżącego	60
8.4 Ogólne zasady oceniania ucznia	60
8.5 Kryteria oceniania ucznia z przedmiotu Podstawy rytmiki w cyklu sześcioletnim	61
8.6 Kryteria oceniania ucznia z przedmiotu Kształcenie słuchu w cyklu sześć- i czteroletnim	67
8.7 Kryteria oceniania ucznia z przedmiotu Audycje Muzyczne/ Wiedza o muzyce	71
9. Zakończenie – podsumowanie opracowania	75

1. WPROWADZENIE

1.1 Słowo wstępne

Niniejsze opracowanie powstało na bazie wieloletnich doświadczeń pedagogów Szkoły Muzycznej I St. Nr 1 w Krakowie. Zawarte w nim materiały powstawały na przestrzeni kilku ostatnich lat – są spisanymi doświadczeniami poszczególnych nauczycieli przedmiotów teoretycznych, opisami szczegółowych planów pracy.

Opracowanie ma służyć wyłącznie jako Program Nauczania w Szkole Muzycznej I st. Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie i odnosi się bezpośrednio do specyfiki Szkoły. Program jest dostosowany do indywidualnych potrzeb oraz możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

Program został opracowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 poz. 900)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2017 roku w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1125 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 roku w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1754)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 maja 2023 roku w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1012)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 147)
- Statut Szkoły Muzycznej I Stopnia nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie

1.2 Typ zawodowej szkoły artystycznej I stopnia

Typ szkoły:

Szkoła Muzyczna I stopnia prowadząca naukę w dwóch działach:

- Sześcioletnim cyklu nauczania,
- Czteroletnim cyklu nauczania.

1.3 Etapy edukacyjne i specyfika bloków przedmiotowych z uwzględnieniem zakresu kształcenia

SZEŚCIOLETNI CYKL NAUCZANIA

Zajęcia grupowe odbywają się w ramach przedmiotów:

– Kształcenie słuchu	1x w tygodniu - 45'	(klasy 1- 6);
– Podstawy rytmiki	2x w tygodniu – 45'	(klasy 1 – 3);
– Wiedza o muzyce	1x w tygodniu - 45'	(klasy 4-6);
– Audycje muzyczne	1x w tygodniu – 45'	(klasa 5,6);
– Chór		(klasy 4-6);

Ponadto nadobowiązkowo:

- Chórek dziecięcy
- Zespół rytmiczny

- realizuje różnymi sposobami: puls, akcent, metrum, przebieg rytmiczny, przedtakt,
- rozróżnia wartości i grupy rytmiczne nut i pauz,
- realizuje w ćwiczeniach i zabawach ruchowych poznane wartości i grupy rytmiczne: cała nuta, cała nuta z kropką, półnuta, półnuta z kropką, ćwierćnuta, ósemki, szesnastki, oraz odpowiadające im pauzy, grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką i ósemka, grupy szesnastkowe, synkopy, triola ósemkowa,
- kojarzy obraz graficzny nut z ich czasem trwania,
- zapisuje nuty zgodnie z zasadami kaligrafii
- rozpoznaje i omawia tematy rytmiczne,
- odczytuje, zapisuje ze słuchu i realizuje różnymi sposobami tematy rytmiczne złożone z poznanych wartości, pauz i grup rytmicznych,
- rozróżnia metrum dwudzielne i trójdzielne o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce pulsu, zapisuje nuty zgodnie z zasadami kaligrafii
- odczytuje, zapisuje ze słuchu i realizuje różnymi sposobami tematy rytmiczne złożone z poznanych wartości, pauz i grup rytmicznych,
- tworzy własne tematy rytmiczne złożone z poznanych wartości, pauz i grup rytmicznych;
- zapisuje, uzupełnia, koryguje dyktanda rytmiczne,
- realizuje przebiegi rytmiczne w metrum o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce pulsu.

3. Przebiegi melodyczne

Uczeń:

- definiuje i nazywa interwały, trójdźwięki w postaci zasadniczej (durowy, molowy, zmniejszony i zwiększony), gamę durową i molową,
- wskazuje kierunek linii melodycznej,
- przedstawia ruchem: interwały, trójdźwięki, gamy,
- śpiewa i interpretuje ruchem wybrane piosenki i kanony.

4. Wybrane elementy dzieła muzycznego

Uczeń:

- definiuje wybrane określenia agogiczne,
- realizuje zadania melodyczno-rytmiczne w podanym tempie,
- określa wybrane znaki dynamiczne i artykulacyjne,
- realizuje zadania melodyczno-rytmiczne z odpowiednią dynamiką i artykulacją.

5. Piosenki i kanony

Uczeń:

- charakteryzuje wybrane piosenki i kanony,
- śpiewa i interpretuje ruchem wybrane piosenki i kanony.

6. Gra na instrumentach perkusyjnych

Uczeń:

- identyfikuje instrumenty z instrumentarium Orffa,
- objaśnia sposoby gry na wybranych instrumentach,

-gra akompaniamenty do piosenek lub utworów muzycznych lub ich fragmentów.

7. Tańce

Uczeń:

- charakteryzuje wybrane tańce,
- realizuje wybrane tańce polskie i innych narodów,

8. Improwizacja

Uczeń:

- definiuje improwizację,
- improwizuje ruchem, głosem oraz na instrumentach perkusyjnych,
- wyraża ruchem nastrój i charakter muzyki lub wybrane elementy dzieła muzycznego.

9. Aktywne słuchanie muzyki

Uczeń:

- omawia wybrane utwory muzyczne lub ich fragmenty,
- interpretuje ruchem utwory muzyczne lub ich fragmenty.

Warunki niezbędne do realizacji kształcenia

1. Sala lekcyjna mieszcząca wszystkich uczniów uczestniczących w zajęciach, z pustą przestrzenią do ćwiczeń ruchowych.
2. Wyposażenie sali : fortepian lub pianino, instrumenty Orffa, akcesoria do zajęć podstaw rytmiki, tablica w pięciolinię, wykładzina dywanowa lub dywan.
3. Wyposażenie szkoły, sprzęt audiowizualny.
4. Sala koncertowa lub kameralna.

2.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej w klasach 1-3

1. Sprawność fizyczna:

- prawidłowa postawa ciała,
- rodzaje ruchu:
 - marsz, bieg, podskoki, przeskoki, skoki, galop,
- ruch głowy, szyi, tułowia, kończyn,
 - koordynacja ruchowa,
 - sprawność ruchowa.

2. Ruch w przestrzeni:

- reakcja na sygnały muzyczne,
- inhibicja i incytacja,
- orientacja w przestrzeni,
- elementy kroków tanecznych.

3. Zagadnienia metryczne:

- pulsacja w ruchu i grze na instrumentach;

4. Akcenty metryczne;

5. Takty ćwierćnotowe 2, 3, 4, 5, 6 – miarowe;

6. Takty ósemkowe: 3/8, 6/8, 9/8, 12/8;

7. Taktowanie w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych;

8. Wartości rytmiczne i ich realizacja ruchowa:

- ćwierćnuta,
- ósemka,
- półnuta,
- cała nuta,
- półnuta z kropką,
- cała nuta z kropką,
- szesnastka,
- pauzy odpowiadające tym wartościom.

9. Grupy rytmiczne:

- dwie ósemki,
- cztery szesnastki,
- ćwierćnuta z kropką – ósemka,
- dwie szesnastki-ósemka, ósemka - dwie szesnastki,
- ósemka z kropką-szesnastka, szesnastka i ósemka z kropką,
- triola ósemkowa,
- synkopa;

10. Tematy rytmiczne w taktach 2,3, 4, 5, 6 - miarowych oraz w taktach ósemkowych;

11. Przedtakt;

12. Uzupełnienia ćwierćnutowe i ósemkowe;

13. Polimetria sukcesywna (fakultatywnie);

14. Dwugłosowe tematy rytmiczne;

15. Formy muzyczne: kanon, AB, ABA, formy ronda i wariacji;

16. Podwójna szybkość oraz dwukrotne zwolnienie;

17. Wiadomości ogólnomuzyczne i kaligrafia muzyczna

- wartości rytmiczne: ósemka, ćwierćnuta, półnuta, półnuta z kropką, cała nuta, cała nuta z kropką, wartość wypełniająca takty 5/4, 6/4, szesnastka oraz odpowiadające im pauzy,
- grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką - ósemka; dwie szesnastki - ósemka; ósemka - dwie szesnastki; ósemka z kropką - szesnastka; szesnastka i ósemka z kropką; synkopa: ósemka-ćwierćnuta - ósemka; szesnastka - ósemka – szesnastka,
- triola ósemkowa
- znaczenie kropki przy nucie na przykładzie półnuty z kropką oraz całej nuty z kropką,
- takty ćwierćnutowe 2, 3, 4, 5, 6 -miarowe,
- takty ósemkowe,
- uzupełnienie ćwierćnutowe i ósemkowe,
- polimetria sukcesywna (fakultatywnie),
- dwugłosowe tematy rytmiczne,
- tematy w podwójnej szybkości i dwukrotnym zwolnieniu,
- oznaczenia wykonawcze:
 - artykulacyjne,
 - dynamiczne,
 - agogiczne;
- elementy form muzycznych: kanon, AB, ABA, rondo, wariacje,
- polskie tańce ludowe,
- instrumentarium C. Orffa.

19. Pamięć, refleks, koncentracja i podzielność uwagi

- echo rytmiczne,
- ostinato rytmiczne,

- uzupełnienia ćwierćnotowe i ósemkowe w realizacji ruchowej,
- dwugłosowe tematy rytmiczne,
- łańcuchy realizacji,
- dyrygowanie wartościami rytmicznymi,
- proste dyktanda rytmiczne,
- polimetria sukcesywna.

20. Rozwijanie wyobraźni muzycznej:

- ilustracje ruchowe piosenek,
- ilustracje ruchowe utworów literatury muzycznej.

21. Gry i zabawy:

- zabawy rytmiczne,
- zabawy odprężające,
- zabawy inhibicyjno – incytacyjne,
- zabawy rytmiczne pobudzające wyobraźnię,
- zabawy z elementami tańców,
- zabawy relaksujące i rozluźniające.

22. Rozwijanie inwencji twórczej:

- improwizowanie ruchu:
 - w ćwiczeniach inhibicyjno – incytacyjnych,
 - w ilustracji piosenek,
 - w interpretacji utworów instrumentalnych,
 - w tematach rytmicznych;
- rekwizyty (piłki, woreczki, skakanki, obręcze, itp.) w improwizacji ruchowej,
- improwizacja ruchowa z uwzględnieniem elementów muzyki: dynamiki, artykulacji, agogiki i kierunku linii melodycznej,
- instrumenty perkusyjne w improwizacji tematów rytmicznych oraz akompaniamentu do piosenek (rytmicznego, ilustracyjnego),
- elementy form muzycznych (AB, ABA, kanonu, ronda, wariacji) w improwizacji ruchowej.

2.5 Rozłożenie materiału w poszczególnych klasach

Klasa 1

1. Sprawność fizyczna

- Prawidłowa postawa ciała;
- Rodzaje ruchu:
 - marsz,
 - bieg,
 - podskoki, przeskoki,
 - skoki,
 - galop.

2. Ruch w przestrzeni

- Reakcja na sygnały muzyczne;
- Inhibicja i incytacja;
- Podstawowe kroki taneczne.

3. Zagadnienia metryczne

- Pulsacja w ruchu i grze na instrumentach;
- Akcenty metryczne;
- Takty ćwierćnotowe;

- Wartości rytmiczne nut: ćwierćnuta, ósemka, półnuta, cała nuta, półnuta z kropką, szesnastka oraz pauzy odpowiadające tym wartościom;
 - Tematy rytmiczne w taktach:
 - 2,3, 4 miarowych,
 - 5, 6 - miarowych;
 - Uzupełnienie ćwierćnutowe.
- 4. Wiadomości ogólnomuzyczne i muzyczna kaligrafia**
- Wartości rytmiczne:
 - ósemka,
 - ćwierćnuta,
 - półnuta,
 - półnuta z kropką, cała nuta,
 - cała nuta z kropką, wartość wypełniająca takt 5/4 (fakultatywnie),
 - szesnastka,
 - oraz odpowiadające im pauzy;
 - Takty 2/4, 3/4, 4/4,
 - 5/4, 6/4 (fakultatywnie).
 - Oznaczenia wykonawcze artykulacyjne: legato, staccato;
 - Oznaczenia dynamiczne: pp, p, mp, mf, f, ff, crescendo, diminuendo;
 - Znaczenie kropki przy nucie na przykładzie półnuty z kropką oraz całej nuty z kropką;
 - Dziecięce instrumenty perkusyjne - instrumentarium Orffa;
 - Formy muzyczne: AB, ABA;
 - Interwały: 1, 2>, 2 i 8;
 - Trójdźwięki: durowy i molowy;
 - Gama C-dur.
- 5. Pamięć, refleks, koncentracja i podzielność uwagi**
- Echo rytmiczne;
 - Uzupełnienie ćwierćnutowe;
 - Dyrygowanie wartościami rytmicznymi;
 - Proste dyktanda rytmiczne.
- 6. Rozwijanie wyobraźni muzycznej**
- Ilustracje ruchowe piosenek;
 - Interpretacje ruchowe;
 - Ilustracje ruchowe utworów literatury muzycznej.
- 7. Gry i zabawy**
- Zabawy rytmiczne;
 - Zabawy odprężające;
 - Zabawy z elementami tańców;
 - Zabawy inhibicyjno – incytacyjne;
 - Zabawy słuchowo ruchowe (interwały, trójdźwięki, gamy, kierunki linii melodycznej).
- 8. Rozwijanie inwencji twórczej**
- Improwizacja ruchu w:
 - ćwiczeniach inhibicyjno – incytacyjnych,
 - ilustracji piosenek,
 - ilustracji utworów instrumentalnych,
 - tematach rytmicznych.
 - Rekwizyty (piłki, woreczki, skakanki, obręcze, itp.) w improwizacji ruchowej;

- Improwizacja ruchowa z uwzględnieniem elementów muzyki:
 - dynamiki,
 - artykulacji,
 - agogiki,
 - kierunku linii melodycznej.
- Zabawy ruchowe pobudzające wyobraźnię;
- Instrumenty perkusyjne w improwizacji tematów rytmicznych oraz akompaniamentu do piosenek (rytmicznego, ilustracyjnego).

Klasa 2

1. Sprawność fizyczna

- Prawidłowa postawa ciała;
- Koordynacja ruchowa.

2. Ruch w przestrzeni

- Reakcja na sygnały muzyczne;
- Inhibicja i incytacja;
- Podstawowe kroki taneczne.

3. Zagadnienia metroritmiczne

- Akcenty metryczne;
- Grupy rytmiczne poznane w pierwszym roku nauczania oraz:
- ćwierćnuta z kropką – ósemka,
- dwie szesnastki - ósemka; ósemka - dwie szesnastki; ósemka z kropką - szesnastka; szesnastka i ósemka z kropką;
- Takty 2, 3, 4, 5, 6 - miarowe;
- Przedtakt;
- Uzupełnienia ćwierćnutowe i ósemkowe;
- Polimetria sukcesywna;
- Dwugłosowe tematy rytmiczne.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne i muzyczna kaligrafia

- Wartości rytmiczne poznane w pierwszym roku nauczania oraz: ćwierćnuta z kropką - ósemka; dwie szesnastki - ósemka; ósemka - dwie szesnastki; ósemka z kropką - szesnastka; szesnastka i ósemka z kropką;
- Takty 2, 3, 4, 5, 6- miarowe;
- Polimetria sukcesywna;
- Dwugłosowe tematy rytmiczne;
- Podstawowe oznaczenia agogiczne;
- Oznaczenia wykonawcze artykulacyjne;
- Oznaczenia dynamiczne;
- Formy muzyczne: kanon, AB, ABA;
- Instrumentarium C. Orffa;
- Interwały: 1, 2>, 2, 3>, 3, 4, 5, 8;
- Trójdźwięki: durowy i molowy;
- Gamy durowe: C, G, F, D.

5. Pamięć, refleks, koncentracja i podzielność uwagi

- Echo rytmiczne;
- Ostinato rytmiczne;
- Łańcuch realizacji;

- Uzupełnienia ćwierćnutowe i ósemkowe w realizacji ruchowej;
 - Polimetria sukcesywna;
 - Dwugłosowe tematy rytmiczne;
 - Dyktanda rytmiczne.
- 6. Rozwijanie wyobraźni muzycznej**
- Ilustracje ruchowe piosenek;
 - Interpretacje ruchowe utworów literatury muzycznej.
- 7. Gry i zabawy**
- Zabawy odprężające;
 - Zabawy rytmiczne pobudzające wyobraźnię;
 - Zabawy inhibicyjno-incytacyjne;
 - Zabawy z elementami tańców;
 - Zabawy słuchowo-ruchowe (interwały, trójdźwięki, gamy, kierunki linii melodycznej).
- 8. Rozwój inwencji twórczej**
- Improwizacja ruchowa w:
 - ćwiczeniach inhibicyjno-incytacyjnych;
 - ilustracji piosenek;
 - ilustracji utworów instrumentalnych;tematach rytmicznych;
 - Kształtowanie inwencji twórczej z użyciem rekwizytów (piłki, woreczki, skakanki, obręcze, itp.);
 - Improwizacja ruchu z uwzględnieniem elementów muzyki: dynamiki, artykulacji, agogiki i kierunku linii melodycznej;
 - Instrumenty perkusyjne w tworzeniu i wykonywaniu tematów rytmicznych oraz akompaniamentów rytmicznych, ilustracyjnych do piosenek;
 - Formy muzyczne (AB, ABA, kanon) w improwizacji ruchowej.

Klasa 3

- 1. Sprawność fizyczna**
- Prawidłowa postawa ciała;
 - Koordynacja ruchowa;
 - Sprawność ruchowa.
- 2. Ruch w przestrzeni**
- Reakcja na sygnały muzyczne;
 - Inhibicja i incytacja;
 - Podstawowe kroki i figury polskich tańców narodowych.
- 3. Zagadnienia metryczne**
- Akcenty metryczne;
 - Grupy rytmiczne poznane w pierwszym i drugim roku nauczania;
 - Synkopa,
 - Takty ósemkowe: 3/8, 6/8, 9/8, 12/8;
 - Taktowanie w taktach o ósemkowych;
 - Formy muzyczne poznane w klasie drugiej oraz formy ronda i wariacji;
 - Dwugłosowe tematy rytmiczne;
 - Polimetria sukcesywna.
 - Podwójna szybkość oraz dwukrotne zwolnienie.
- 4. Wiadomości ogólnomuzyczne i muzyczna kaligrafia**
- Wartości rytmiczne poznane w drugim roku nauczania oraz:
 - triola ósemkowa,

- takty ósemkowe.

- Polimetria sukcesywna;
- Dwugłosowe tematy rytmiczne;
- Uzupełnienie ósemkowe;
- Tematy w podwójnej szybkości i dwukrotnym zwolnieniu;
- Podstawowe znaczenia agogiczne
- Oznaczenia wykonawcze artykulacyjne: legato, staccato;
- Oznaczenia dynamiczne;
- Elementy form muzycznych: AB, ABA, kanon, rondo, wariacje;
- Instrumenty wchodzące w skład instrumentarium C. Orffa;
- Interwały: 1, 2>, 2, 3>, 3, 4, 5, (6>, 6), 8;
- Trójdźwięki: durowy, molowy, zwiększony, zmniejszony
- Gamy durowe: C, G, F, D, B;
- Gamy molowe: a, (e-moll).

5. Pamięć, refleks, koncentracja i podzielność uwagi

- Echo rytmiczne,
- Ostinato oraz łańcuch realizacji z uwzględnieniem nowo poznanych wartości i grup rytmicznych;
- Polimetria sukcesywna;
- Dwugłosowe tematy rytmiczne;
- Dyktanda rytmiczne.

6. Rozwijanie wyobraźni muzycznej

- Ilustracje ruchowe piosenek;
- Interpretacje ruchowe utworów literatury muzycznej.
- Zabawy relaksujące i rozluźniające;
- Zabawy rytmiczne pobudzające wyobraźnię;
- Zabawy z elementami tańców;
- Zabawy słuchowo-ruchowe (interwały, trójdźwięki, gamy, kierunki linii melodycznej).

7. Rozwój inwencji twórczej

- Improwizacja ruchowa w ćwiczeniach:
 - inhibicyjno – incytacyjnych,
 - ilustracji piosenek,
 - ilustracji utworów instrumentalnych,
 - tematach rytmicznych.
- Rozwój inwencji twórczej w ćwiczeniach z użyciem rekwizytów;
- Improwizacja ruchu z uwzględnieniem elementów muzyki;
- Instrumenty perkusyjne w tworzeniu i wykonywaniu tematów rytmicznych oraz akompaniamentów do piosenek;
- Formy muzyczne (AB, ABA, rondo, wariacje, kanon) w improwizacji ruchowej.

2.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Uczniowie **klasy pierwszej** zapoznają się z istotą przedmiotu „Podstawy rytmiki”. Podstawą jest tutaj bardzo lubiany przez dzieci ruch, który jako odpowiedź dziecka na rytm muzyczny pozwala na internalizację i zespolenie ucznia ze zjawiskami muzycznymi. Ruch stymulowany muzyką potęguje zawarte w niej emocje, staje się ruchem kontrolowanym, , angażującym percepcję słuchową, kształcącym uwagę, sprawność myślenia, wyobraźnię, pamięć czy refleks. Muzyka powiązana z ruchem wpływa na poczucie estetyki, staje się także gimnastyką ciała – koryguje i usprawnia

koordynację, wprowadza dyscyplinę wewnętrzną, zaznaczającą się gotowością do wykonania zadania – ma więc znaczenie dla postawy psychicznej, społecznej, poznawczej.

W związku z tym, iż dzieci w tym wieku szybko się nudzą, należy stosować różnorodne formy aktywności i często je zmieniać, a lekcja powinna odbywać się wedle zróżnicowanego i wcześniej ustalonego planu, co może zapobiec znużeniu i dekoncentracji uczniów. Warto także wplatać do zabaw ruchowych zagadnienia słuchowe (interwały, trójdźwięki, gamy, przebiegi melodyczne), gdyż jest to bardzo przystępna forma rozwijania słuchu muzycznego. Zajęcia podstawy rytmiki powinny kończyć się każdorazowym podsumowaniem problemów, które stanowiły treść lekcji. Najlepiej by takie zakończenie stanowiło dla uczniów przyjemny akcent związany z zabawą lub prezentacją ich nowych umiejętności. Proponowane rozwiązania to np. wykonanie ruchowej interpretacji piosenki czy utworu muzycznego lub finalna prezentacja ćwiczzonego w trakcie zajęć tańca.

Teoretyczne rozważania na temat muzyki powinny wypływać z praktycznych doświadczeń uczniów. Dopiero po zapoznaniu się z piosenką lub prostym utworem muzycznym, należy przejść do wprowadzenia i omówienia problemu teoretycznego. Nauczyciel powinien od samego początku dbać o właściwą postawę ciała uczniów podczas wykonywania różnorodnych ćwiczeń ruchowych, precyzję rytmiczną, staranność wykonawczą i współdziałanie całej grupy. Ćwicząc kaligrafię muzyczną należy już na tym etapie zadbać o jej estetykę. Przygotowując uczniów do pisania dyktand rytmicznych należy wprowadzać ćwiczenia i zabawy kształtujące umiejętność aktywnego słuchania, efektywnego zapamiętywania i kojarzenia wartości rytmicznych. Piosenki i utwory muzyczne dobrane do tego etapu kształcenia powinny mieć w miarę prosty i czytelny dla ucznia przebieg rytmiczny. Równocześnie powinny wprowadzać problem teoretyczny lub rozwijać inwencję twórczą i estetyczną wrażliwość dziecka.

Duże znaczenie dla muzycznego rozwoju ucznia i efektywnego przyswajania proponowanych treści ma atmosfera panująca w klasie. Nauczyciel musi zadbać by dzieci czuły się bezpiecznie i były traktowane życzliwie, przy czym nie należy zapominać o stałym nakłanianiu uczniów do koncentracji i rzetelnego wykonywania proponowanych ćwiczeń. Jak najczęściej należy zachęcać uczniów do systematycznej i samodzielnej pracy. Na tym etapie kształcenia nauczyciel stara się we wszystkim wesprzeć uczniów, będąc dla nich przykładem nie tylko w sprawach dydaktycznych. Jest to oczywiście ogromna odpowiedzialność wynikająca z faktu, iż nauczyciel ma wpływ nie tylko na treści przekazywane uczniom w trakcie lekcji, ale także na rozwój na rozwój ich osobowości.

W klasie drugiej kształcenie przebiega dwutorowo: z jednej z trony utrwalane są wszystkie wiadomości i umiejętności z klasy pierwszej, z drugiej strony wprowadza się szeroki zakres materiału, obejmujący nowe grupy rytmiczne. Konieczne jest przygotowanie ruchowe uczniów do wykonywania nowych ćwiczeń. Ponieważ opierają się one na drobnych wartościach rytmicznych, wymagają od uczniów większej sprawności ruchowej. Osobna uwaga musi zostać poświęcona rozwijaniu u uczniów improwizacji i kompozycji ruchu. W tym przypadku warto posłużyć się różnymi przyborami, rekwizytami jak np. piłki, obręcze, szarfy, chusty, instrumenty perkusyjne itp., które pomagają w rozwoju kreatywności uczniów.

Klasa trzecia to etap zamykający naukę przedmiotu „Podstawy rytmiki”. Ważnym zadaniem jest więc podsumowanie i utrwalanie wiedzy nabytej na poprzednich etapach edukacji z tego zakresu. Równocześnie jednak wprowadzane są nowe treści, jak takty ósemkowe, które niekiedy sprawiają uczniom problemy. Wynika to z konieczności zmiany grupowania i myślenia odmienną jednostką metryczną. Wprowadzanie uczniów w tę problematykę należy poprzedzić ćwiczeniami przygotowawczymi, polegającymi na zestawieniu ósemek grupowanych po dwie i po trzy. Bardzo pomocna może okazać się także piosenka czy prosty utwór muzyczny w takcie ósemkowym. Nauczanie przedmiotu kończy się sprawdzianem praktycznym – ruchowym i teoretycznym, dlatego konieczne jest wygospodarowanie odpowiedniej ilości czasu na utrwalenie nabytych umiejętności praktycznych i powtórzenie wiadomości teoretycznych.

Nauczyciel powinien motywować i umożliwiać uczniom czynny udział w koncertach szkolnych oraz pokazach rytmicznych, poprzez prezentację interpretacji ruchowych piosenek i utworów muzycznych. Występy w teatrze czy filharmonii są szczególnym przeżyciem dla uczniów. Mają oni wówczas poczucie uczestnictwa w życiu kulturalnym naszego miasta.

2.7 Opis założonych osiągnięć ucznia

W zakresie wiadomości i umiejętności uczniów po ukończeniu KLASY PIERWSZEJ:

1. Utrzymuje prawidłową postawę ciała; prawidłowo stawia stopy i prowadzi ręce w ćwiczeniach rytmicznych;
2. Opanował podstawy koordynacji ruchu rąk i nóg;
3. Posiada ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, rytmicznych i tanecznych;
4. Potrafi szybko i precyzyjnie reagować ruchem na sygnały słuchowe;
5. Posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie przerobionych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki i artykulacji oraz wysokości dźwięku i kierunku linii melodycznej;
6. Potrafi grać na instrumentach perkusyjnych, zna ich nazwy i rozpoznaje barwy;
7. Sprawnie posługuje się przyborami – piłką, skakanką, obręczą, (szarfą);
8. Posiada wyobraźnię, orientację ruchowo przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji;
9. Potrafi zapamiętać i odtworzyć w formie ruchowej i pisemnej krótkie frazy rytmiczne;
10. Posiada znajomość teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu notacji muzycznej:
 - wartości rytmicznych,
 - pauz,
 - oznaczeń taktowych.
11. Rozumie znaczenie kropki przy nucie na przykładzie półnuty i całej nuty z kropką;
12. Posiada znajomość taktów $2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 6/4$; potrafi grupować wartości rytmiczne i pauzy w taktach ćwierćnotowych;
13. Potrafi wykonać ruchowo tematy rytmiczne stanowiące fragmenty poznanych piosenek i utworów z dziecięcej literatury muzycznej;
14. Potrafi budować oraz wykonywać tematy rytmiczne z uzupełnieniem ćwierćnotowym.

W zakresie wiadomości i umiejętności uczniów po ukończeniu KLASY DRUGIEJ:

1. Rozwinął nabytą w pierwszym roku nauczania ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, rytmicznych i tanecznych;
2. Rozwinął umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie poznanych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki, artykulacji i kierunku linii melodycznej;
3. Posiada wyobraźnię oraz orientację ruchowo - przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, w ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych;
4. Potrafi posługiwać się różnymi przyborami w realizacji określonych zadań;
5. Potrafi precyzyjnie wykonywać realizowane zadania rytmiczne;
6. Posiada umiejętność realizacji ruchowej oraz wiedzę teoretyczną obejmującą poznane:
 - oznaczenia taktowe,
 - wartości rytmiczne nut i pauz poznane w pierwszej klasie,
 - grupy rytmiczne: ćwierćnuta z kropką i ósemka oraz dwie szesnastki i ósemka, ósemka i dwie szesnastki, ósemka z kropką i szesnastka, szesnastka i ósemka z kropką,
 - jednogłosowe tematy rytmiczne z taktowaniem,
 - dwugłosowe tematy rytmiczne.
7. Potrafi wykonać kanon ruchowy, łańcuch realizacji tematów rytmicznych;
8. Potrafi wykonać ćwiczenia z zakresu automatyzacji taktowania;
9. Potrafi wykorzystać instrumenty perkusyjne do realizacji zadań muzycznych i ruchowych.

W zakresie wiadomości i umiejętności uczniów po ukończeniu KLASY TRZECIEJ:

1. Posiada umiejętność praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy oraz potrafi wykorzystać sprawność ruchową i poczucie estetyki ruchu w realizacji zadań ruchowych, rytmicznych i tanecznych;
2. Wykazuje się orientacją ruchowo - przestrzenną oraz muzykalnością i wyobraźnią w improwizacji ruchowej oraz interpretacjach ruchowych piosenek i utworów muzycznych;
3. Posiada umiejętność podporządkowania ruchu słyszanej muzyce w zakresie realizowanych ćwiczeń metrycznych, wartości rytmicznych, tempa, dynamiki, agogiki;
4. Potrafi zapamiętać i odtworzyć w formie ruchowej i pisemnej frazy i tematy rytmiczne 1- i 2 - głosowe, rytmy piosenek, kanony;
5. Precyzyjnie wykonuje tematy rytmiczne w poznanych taktach ćwierćnutowych i ósemkowych z określonymi problemami rytmicznymi;
6. Posiada umiejętność realizacji ruchowej oraz wiedzę teoretyczną obejmującą poznane:
 - poznane oznaczenia taktów o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary,
 - wartości nut, pauz i grup rytmicznych realizowane w poprzednich latach, rytmów synkopowanych: ósemka –ćwierćnuta –ósemka, szesnastka –ósemka – szesnastka; trioli ósemkowej oraz grup rytmicznych w taktach ósemkowych,
 - uzupełnienia ósemkowe w taktach o ćwierćnutowej i ósemkowej jednostce miary;
 - polirytmię dwugłosową i ostinato rytmiczne,
 - tematy w podwójnej szybkości i dwukrotnym zwolnieniu w takcie 4/4.

2.8 Metody oceny osiągnięć ucznia

Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, motywowanie ucznia do dalszej pracy, dostarczanie nauczycielom i rodzicom informacji o uzdolnieniach dziecka, jego postępach i trudnościach. Umożliwia nauczycielom doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Formy kontroli postępów ucznia:

- bieżące sprawdzanie wiedzy i umiejętności w formie krótkiej odpowiedzi ustnej,
- sprawdzanie wiedzy i umiejętności w formie pisemnej,
- obserwacja pracy ucznia,
- zaangażowanie na zajęciach,
- ocena realizacji ćwiczeń rytmicznych oraz zadań ruchowych (precyzja rytmiczna, estetyka wykonawcza),
- ocena realizacji ćwiczeń z zastosowaniem instrumentów perkusyjnych,
- ocena umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych,
- ocena rozwoju muzykalności oraz kreatywności ucznia,
- ocena pracy domowej.

3. KSZTAŁCENIE SŁUCHU W KLASACH 1 – 3 cyklu sześcioletniego**3.1 Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.3**

Kształcenie słuchu w klasach 1-3 stanowi integralną część systemu kształcenia muzycznego. Łącznie z zajęciami podstawy rytmiki stanowi fundament wykształcenia muzycznego, zapewniając uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności praktycznych w zakresie teorii muzyki na poziomie niezbędnym dla ucznia szkoły muzycznej.

Zajęcia odbywają się jeden raz w tygodniu po 45 minut w grupach do 16 osób, pod kierunkiem nauczyciela prowadzącego. Są to zajęcia obowiązkowe.

Na zajęcia uczęszczają dzieci w wieku od 6 do 9 lat (w klasie 1) bez przygotowania muzycznego.

3.2 CELE KSZTAŁCENIA – Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.

Wiedza

Przyswojenie wiedzy z zakresu kształcenia słuchu.

Umiejętności

Wykształcenie umiejętności w zakresie kształcenia słuchu.

Kompetencje

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

3.3 TREŚCI NAUCZANIA. KRYTERIA WERYFIKACJI.

Przyswojenie wiedzy z zakresu kształcenia słuchu.

1. Notacja muzyczna

Uczeń:

- omawia zasady ortografii muzycznej – system pięcioliniowy, nazwy oktav, nuty, pauzy, klucze: wiolinowy i basowy, znaki przykluczowe, znaki chromatyczne pojedyncze, znaki przedłużające wartości nut i pauz, znaki zakończenia utworu, skróty pisowni muzycznej.

2. Struktury interwałowe

Uczeń:

- nazywa i definiuje interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji oraz ich oznaczenia.

3. Trójdźwięki

Uczeń:

- nazywa i definiuje trójdźwięki durowe i molowe, trójdźwięk zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej.

4. Skale muzyczne

Uczeń:

- nazywa i definiuje skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka);
- wyjaśnia pokrewieństwo równoległości tonacji.

5. Zjawiska harmoniczne

Uczeń:

- identyfikuje triadę harmoniczną.

6. Zjawiska metrytymiczne

Uczeń:

- nazywa wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne i triolę ósemkową;
- omawia zasady grupowania wartości w taktach ćwierćnotowych (2/4, 3/4, 4/4) i ósemkowych (3/8, 6/8).

Wykształcenie umiejętności w zakresie kształcenia słuchu

1. Percepcja słuchowa, wzrokowa i słuchowo- wzrokowa

Uczeń:

- rozpoznaje ze słuchu (prezentacja melodyczna lub harmoniczna) i w zapisie:
 - interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji,
 - dźwięki chromatyczne,
 - trójdźwięki: durowy i molowy w postaci zasadniczej, zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej,
 - skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka);
- rozpoznaje w zapisie:
 - trójdźwięki triady harmonicznego w skali majorowej naturalnej i minorowej harmonicznego
 - wartości rytmiczne, grupy rytmiczne, pauzy,
 - przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego;
- zapisuje:
 - pojedyncze dźwięki i współbrzmienia w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych,
 - interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji,
 - trójdźwięki: durowy i molowy w postaci zasadniczej, zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej,
 - skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka),
 - trójdźwięki triady harmonicznego w skali majorowej naturalnej i minorowej harmonicznego
 - wartości rytmiczne, grupy rytmiczne i pauzy zgodnie z zasadami grupowania w taktach o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce pulsu,
 - przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego,
 - skróty pisowni muzycznej.

2. Czytanie nut

Uczeń:

- realizuje głosem (solmizacją, literowo, stopniami gamy, taktacją lub z użyciem tekstu) a vista i po uprzednim przygotowaniu:
 - przebiegi melodyczne i melodyczno-rytmiczne jedno- i dwugłosowe, oparte na motywach zawierających poznane struktury interwałowe i harmonicznego,
- realizuje akustycznie (taktacją, z użyciem tekstu, klaskaniem, stukaniem, na instrumencie perkusyjnym) a vista i po uprzednim przygotowaniu jednogłosowe przebiegi rytmiczne, oparte na poznanych wartościach i grupach rytmicznych w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych.

3. Pamięć i wyobrażenia muzyczna

Uczeń:

- zapisuje, uzupełnia i koryguje jednogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno - rytmiczne,
- zapisuje i wykonuje z pamięci krótkie jednogłosowe tonalne przebiegi melodyczne i melodyczno-rytmiczne oraz przebiegi rytmiczne,
- improwizuje głosem na zadany temat.

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności zawodowych, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej .

1. Rozwój artystyczny i podstawy rozwoju zawodowego

- analizuje i ocenia własne kompetencje;
- identyfikuje obszary wiedzy i umiejętności wymagające doskonalenia;
- aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności wykorzystując różne źródła informacji, w tym internetowe bazy wiedzy i serwisy strumieniowe, potrafi dokonać selekcji materiałów i krytycznie je ocenić;
- angażuje się w realizację wyznaczonych zadań;
- aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.

WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA

1. Sala dydaktyczna.
2. Wyposażenie sali: tablica w pięciolinię, instrument klawiszowy (klasyczny lub elektroniczny), sprzęt audiowizualny

3.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej

1. Zagadnienia metryczno-rytmiczne:

- Metrum. Takt.
 - metrum dwu-, trzy-, czteromiarowe;
 - takty proste: dwudzielne: (2/4) i trójdzielne (3/4, 3/8);
 - takty złożone regularne: dwudzielne: 4/4, C, alla breve, trójdzielne: 6/4, 6/8;
 - przedtakt.
- Rytm muzyczny
 - pulsacja rytmiczna;
 - wartości rytmiczne nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka;
 - grupy rytmiczne: szesnastkowe oraz ćwierćnuta z kropką – ósemka;
 - wartości rytmiczne nut i pauz przedłużone przez kropkę i łuk;
 - synkopa;
 - regularny podział wartości rytmicznych;
 - nieregularny podział wartości rytmicznych - triola ósemkowa.

2. Współbrzmienia

- Interwały
 - interwały konsonansowe i dysonansowe;
 - interwały proste 1, 2>, 2, 3>, 3, 4, 5 8 (6 >, 6) w przebiegu melodycznym i harmonicznym;

- Trójdźwięki:
 - durowe,
 - molowe,
 - zmniejszone,
 - zwiększone w postaci zasadniczej.

3. Skala, gama, tonacja:

- nazwy solmizacyjne i literowe wysokości dźwięków;
- gamy: durowe C, F, G, D, B oraz a – moll, (e-moll) w odmianach;
- tetrachordy;
- nazwy stopni gamy;
- triada harmoniczna.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- klucz wiolinowy i basowy;
- znaki chromatyczne;
- graficzny zapis wartości rytmicznych nut i pauz, wysokości dźwięków, znaków chromatycznych;
- diatonika, chromatyka;
- półton i cały ton diatoniczny i chromatyczny;
- pojęcie gamy, tonacji;
- tercjowe pokrewieństwo tonacji;
- znajomość klawiatury;
- oznaczenia dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;
- znaki: repetycji, volty, fermaty.

3.5 Rozłożenie materiału w poszczególnych klasach z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej

Klasa 1

1.Zagadnienia metryczno-rytmiczne

- Metrum. Takt.
 - metrum dwu-, trzy-, czteromiarowe;
 - takty proste: dwudzielne: (2/4) i trójdzielne (3/4);
 - takty złożone regularne dwudzielne: 4/4.
 - takt złożony nieregularnie 5/4
 - Rytm muzyczny
 - pulsacja rytmiczna;
 - wartości rytmiczne nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka;
 - grupy rytmiczne: szesnastkowe;
 - wartości rytmiczne nut i pauz przedłużone przez kropkę i łuk;
 - regularny podział wartości rytmicznych;

2.Współbrzmienia

- Interwały
 - interwały proste (1, 2>, 2, 8) w przebiegu melodycznym i harmonicznym;
- Trójdźwięki - rozpoznawanie i zapis symboliczny :
 - durowe „+”,
 - molowe „o”
 w postaci zasadniczej.

3.Skala, gama, tonacja:

- gama C- dur;

- nazwy solmizacyjne i literowe wysokości dźwięków;
- nazwy stopni gamy – Tonika i dźwięk prowadzący w górę.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- klucz wiolinowy;
- znaki chromatyczne;
- graficzny zapis wartości rytmicznych nut i pauz, wysokości dźwięków, znaków chromatycznych;
- półton i cały ton;
- pojęcie gamy, tonacji;
- znajomość klawiatury;
- oznaczenia dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne
- znaki: repetycji, volty, fermaty
- forma AB, ABA.

Klasa 2 (materiał klasy 1 i sukcesywnie klasy 2)

1. Zagadnienia metryczne:

- Metrum. Takt.
 - metrum dwu-, trzy-, czteromiarowe;
 - takty proste: dwudzielne: (2/4) i trójdzielne (3/4);
 - takty złożone regularne dwudzielne: 4/4, 6/4
 - takt złożony nieregularnie 5/4
- Rytm muzyczny
 - pulsacja rytmiczna;
 - wartości rytmiczne nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka;
 - grupy rytmiczne: szesnastkowe: dwie szesnastki – ósemka, ósemka – dwie szesnastki, ósemka z kropką szesnastka, szesnastka ósemka z kropką;
 - ćwierćnuta z kropką – ósemka;
 - synkopa ósemkowa;
 - wartości rytmiczne nut i pauz przedłużone przez kropkę i łuk;
 - regularny podział wartości rytmicznych;
 - nieregularny podział wartości: triola ósemkowa.

2. Współbrzmienia

- Interwały
 - interwały konsonansowe i dysonansowe;
 - interwały proste (1, 2>, 2, 3>, 3, 4, 5, 8) w przebiegu melodycznym i harmonicznym;
- Trójdźwięki:
 - durowe „+”,
 - molowe „o”,
 w postaci zasadniczej.

3. Skala, gama, tonacja:

- gamy: durowe C, F, G, D,
- tetrachord durowy;
- nazwy stopni gamy: tonika, subdominanta i dominanta, dźwięk prowadzący;
- triada harmoniczna w majorze naturalnym.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- klucz wiolinowy;
- znaki chromatyczne;
- graficzny zapis wartości rytmicznych nut i pauz, wysokości dźwięków, znaków chromatycznych;

- półton i cały ton;
- pojęcie gamy, tonacji;
- znajomość klawiatury;
- oznaczenia dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;
- znaki: repetycji, volty, fermaty;
- forma AB, ABA, Kanon, ABC;
- przedtakt ;
- tańce ludowe .

KLASA 3 (materiał klasy 2 i sukcesywnie klasy 3):

1. Zagadnienia metroritmiczne

- Metrum. Takt.
 - metrum dwu-, trzy-, czteromiarowe;
 - takty proste: dwudzielne: (2/4) i trójdzielne (3/4, 3/8);
 - takty złożone regularne: dwudzielne: 4/4, C, alla breve, trójdzielne: 6/8, (fakultatywnie: 9/8, 12/8, 6/4);
 - takty złożone nieregularnie: 5/4 (fakultatywnie);
 - przedtakt.
- Rytm muzyczny
 - pulsacja rytmiczna;
 - wartości rytmiczne nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka;
 - szesnastkowe grupy rytmiczne w taktach ćwierćnutowych:
 - dwie szesnastki – ósemka,
 - ósemka – dwie szesnastki,
 - ósemka z kropką – szesnastka
 - szesnastka – ósemka z kropką,
 - grupy rytmiczne w taktach trójdzielnych ósemkowych:
 - trzy ósemki,
 - ćwierćnuta i ósemka,
 - ósemka i ćwierćnuta,
 - ćwierćnuta z kropką,
 - szesnastkowe grupy rytmiczne w taktach ósemkowych:
 - ósemka – cztery szesnastki,
 - cztery szesnastki - ósemka,
 - dwie szesnastki – dwie ósemki,
 - dwie ósemki - dwie szesnastki
 - dwie szesnastki – ósemka – dwie szesnastki,
 - ósemka z kropką – szesnastka – ósemka,
 - ćwierćnuta z kropką – ósemka;
 - wartości rytmiczne nut i pauz przedłużone przez kropkę i łuk;
 - synkopa ósemkowa i szesnastkowa;
 - regularny podział wartości rytmicznych;
 - nieregularny podział wartości rytmicznych - triola ósemkowa.

2. Współbrzmienia

- Interwały
 - proste 1, 2>, 2, 3>, 3, 4, 5, 8 (6>, 6) w przebiegu melodycznym i harmonicznym;
- Trójdźwięki
 - majorowe,
 - minorowe,

- zmniejszone,
- zwiększone w postaci zasadniczej.

3. Skala, gama, tonacja:

- gamy: durowe C, F, G, D, B,
- gama minorowa w odmianie naturalnej, harmoniczej, doryckiej i melodycznej a-moll, (e- moll),
- tetrachordy,
- nazwy solmizacyjne i literowe wysokości dźwięków;
- nazwy stopni gamy: T, S, D, dźwięk prowadzący;
- triada harmoniczna w majorze naturalnym i minorze harmonicznym.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- klucz wiolinowy i basowy;
- znaki chromatyczne pojedyncze, (podwójne)
- graficzny zapis wartości rytmicznych nut i pauz, wysokości dźwięków, znaków chromatycznych;
- półton diatoniczny i chromatyczny;
- pojęcie gamy, tonacji;
- tercjowe pokrewieństwo tonacji;
- znajomość klawiatury;
- oznaczenia dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;
- znaki: repetycji, volty, fermaty;
- forma AB, ABA, ABC, kanon, rondo, wariacje;
- tańce polskie.

3.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Założone cele edukacyjne osiągane są przy użyciu następujących ćwiczeń:

- ćwiczenia prawidłowego oddechu, dykcji i emisji;
- określanie kierunku linii melodycznej;
- echo melodyczno - rytmiczne;
- odnajdywanie w melodii skoków i pochodów interwałowych;
- intonowanie pojedynczych dźwięków, skal kilku dźwiękowych, toniki melodii;
- rozpoznawanie interwałów;
- intonowanie i interwałów w górę i w dół od podanych dźwięków;
- śpiewanie gamy nazwami literowymi, nazwami solmizacyjnymi, wg pokazywanych stopni, wg schematów rytmicznych;
- śpiewanie tetrachordów;
- śpiewanie triad w poznanych gamach;
- rozróżnianie trójdźwięków majorowego i minorowego, zmniejszonego i zwiększonego;
- śpiewanie piosenek;
- rozpoznawanie piosenek z usłyszanych fragmentów melodycznych;
- śpiewanie kanonów;
- układanie melodii do podanego krótkiego tekstu słownego, następników do podanych poprzedników;
- ćwiczenie elementów zapisu nutowego;
- czytanie nut głosem w kluczu wiolinowym;
- ćwiczenia w rozpoznawaniu wysokości dźwięków, tetrachordów, interwałów melodycznych i harmonicznym;
- dyktanda melodyczne w równych wartościach rytmicznych, melorytmiczne, interwałowe, trójdźwiękowe;
- zapis z pamięci łatwej melodii piosenki i ćwiczenia melodyczno – rytmicznego.

3.7 Opis założonych osiągnięć ucznia

1. Utrzymuje prawidłową postawę ciała, prawidłowo operuje aparatem głosowym oraz poprawnie śpiewa piosenki, kanony pod względem intonacji, dykcji i emisji głosu;
2. Śpiewa gamy nazwami literowymi, nazwami solmizacyjnymi, wg wskazywanych stopni;
3. Śpiewa triady i tetrachordy;
4. Rozpoznaje, buduje oraz intonuje interwały;
5. Rozpoznaje, buduje oraz intonuje trójdźwięki majorowe i minorowe, zmniejszone i zwiększone;
6. Śpiewa ćwiczenia á vista w kluczu wiolinowym w poznanych tonacjach;
7. Zapamiętuje i odtwarza frazy i ćwiczenia melodyczno – rytmiczne, łatwe melodie i piosenki w formie ustnej i pisemnej;
8. Zna prawidłowy zapis notacji muzycznej (klucza wiolinowego, nut i pauz na pięciolinii i na liniach dodanych, znaków chromatycznych, oznaczeń taktowych, oznaczeń dynamicznych, znaków repetycji, volty, fermaty);
9. Układa ostinato rytmiczne;
10. Układa melodie do podanego tekstu słownego, podanego rytmu, następników do podanych poprzedników, brakującej frazy;
11. Tworzy akompaniament rytmiczny do melodii;
12. Rozpoznaje formy AB, ABA, runda, wariacji.

3.8 Metody oceny osiągnięć ucznia

Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, motywowanie ucznia do dalszej pracy, dostarczanie nauczycielom i rodzicom informacji o uzdolnieniach dziecka, jego postępach i trudnościach. Umożliwia nauczycielom doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Sposoby sprawdzania wymogów edukacyjnych- formy kontroli postępów:

- bieżące sprawdzanie wiedzy i umiejętności w formie krótkiej odpowiedzi ustnej,
- sprawdzanie wiedzy i umiejętności w formie pisemnej,
- obserwacja pracy ucznia:
 - zaangażowanie na zajęciach,
 - realizacja różnorodnych ćwiczeń rytmicznych i melorytmicznych,
 - realizacja ćwiczeń z zastosowaniem instrumentów perkusyjnych,
 - umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w ćwiczeniach praktycznych,
 - muzykalność oraz kreatywność ucznia;
 - praca domowa.

4. KSZTAŁCENIE SŁUCHU W KLASACH 4 - 6 cyklu sześcioletniego

4.1 Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.4

Lekcje Kształcenia Słuchu to zajęcia w grupach do 16 osób. Odbywają się 2 razy w tygodniu po 45' w godzinach popołudniowych. Szkoła prowadzi program nauczania kształcenia słuchu z wykorzystaniem programu komputerowego.

Na zajęciach uczniowie podnoszą swoje umiejętności słuchowo – głosowe, rozwijają wrażliwość muzyczną i zdolności percepcyjne, przydatne na lekcjach z instrumentu głównego.

4.2 CELE KSZTAŁCENIA -Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.

Wiedza

Przyswojenie wiedzy z zakresu kształcenia słuchu.

Umiejętności

Wykształcenie umiejętności w zakresie kształcenia słuchu.

Kompetencje

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

4.3 TREŚCI NAUCZANIA. KRYTERIA WERYFIKACJI

Przyswojenie wiedzy z zakresu kształcenia słuchu

1) Notacja muzyczna

Uczeń:

- omawia zasady ortografii muzycznej – system pięcioliniowy, nazwy oktaw (od wielkiej do dwukreślnej), nuty, pauzy, klucze: wiolinowy i basowy, przenośniki oktawowo, znaki przykluczowe, znaki chromatyczne pojedyncze, znaki przedłużające wartości nut i pauz, znaki zakończenia utworu, skróty pisowni muzycznej.

2) Struktury interwałowe

Uczeń:

- nazywa i definiuje interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji oraz ich oznaczenia.

3) Trójdźwięki

Uczeń:

- nazywa i definiuje trójdźwięki durowe i molowe w przewrotach, trójdźwięk zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej.

4) Akordy

Uczeń:

- nazywa i definiuje D7 w postaci zasadniczej.

5) Skale muzyczne

Uczeń:

- nazywa i definiuje skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna,

harmoniczna, dorycka) w tonacjach do 3 znaków przykluczowych;

- wyjaśnia pokrewieństwo tonacji (równoległość, równoimienność, pokrewieństwo kwintowe).

6) Zjawiska harmoniczne

Uczeń:

- identyfikuje triadę harmoniczną w poznanych odmianach skal;
- opisuje progresję i transpozycję.

7) Zjawiska metryczne

Uczeń:

- nazywa: wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne i triolę ósemkową;
- omawia zasady grupowania wartości w taktach ćwierćnotowych (2/4, 3/4, 4/4) i ósemkowych (3/8, 6/8).

Wykształcenie umiejętności w zakresie kształcenia słuchu.

1) Percepcja słuchowa, wzrokowa i słuchowo – wzrokowa

Uczeń:

- Rozpoznaje ze słuchu (prezentacja melodyczna lub harmoniczna) i w zapisie:
 - interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji,
 - dźwięki chromatycznie zmienione w melodii,
 - trójdźwięki: durowy i molowy w postaci zasadniczej i w przewrotach, zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej
 - D7 w postaci zasadniczej z rozwiązaniem,
 - skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka);
- Rozpoznaje w zapisie:
 - trójdźwięki triady harmonicznego w skali majorowej naturalnej i minorowej harmonicznego w tonacjach do 3 znaków przykluczowych,
 - wartości rytmiczne, grupy rytmiczne, pauzy,
 - przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego;
- Zapisuje:
 - pojedyncze dźwięki i współbrzmienia w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych,
 - dźwięki w oktawach od wielkiej do dwukreślnej, w kluczach wiolinowym i basowym, w tym z użyciem przenośników oktaawowych,
 - interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji,
 - interwały charakterystyczne z rozwiązaniem,
 - trójdźwięki: durowy i molowy w postaci zasadniczej i w przewrotach, zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej,
- D7 w postaci zasadniczej z rozwiązaniem,
- skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka).
- trójdźwięki triady harmonicznego w skali majorowej naturalnej i minorowej harmonicznego w tonacjach do 3 znaków przykluczowych,
- wartości rytmiczne, grupy rytmiczne i pauzy zgodnie z zasadami grupowania w taktach o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce pulsu,

- przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego,
- skróty pisowni muzycznej.

2) Czytanie nut

Uczeń:

- Realizuje głosem (solmizacją, literowo, stopniami gamy, tataizacją lub z użyciem tekstu) a vista i po uprzednim przygotowaniu;
 - przebiegi melodyczne i melodyczno – rytmiczne jedno- i dwugłosowe, oparte na motywach zawierających poznane struktury interwałowe i harmoniczne,
 - wybrane przez nauczyciela głosy z przebiegów melodycznych i melodyczno – rytmicznych wielogłosowych – samodzielnie albo z udziałem innego ucznia lub nauczyciela,
- realizuje samodzielnie równocześnie głosem i na instrumencie klawiszowym przebiegi melodyczne i melodyczno – rytmiczne wielogłosowe;
- transponuje głosem przebieg melodyczny, realizując go solmizacją, literowo, stopniami gamy, tataizacją lub z użyciem tekstu;
- realizuje akustycznie (tataizacją, z użyciem tekstu, klaskaniem, stukaniem, na instrumencie perkusyjnym) a vista i po uprzednim przygotowaniu jedno- i dwugłosowe przebiegi rytmiczne, oparte na poznanych wartościach i grupach rytmicznych w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych.

3) Pamięć muzyczna i wyobraźnia muzyczna

- zapisuje, uzupełnia i koryguje:
 - jednogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno – rytmiczne,
 - kadencje;
- zapisuje i wykonuje z pamięci krótkie jednogłosowe tonalne przebiegi melodyczne i melodyczno – rytmiczne oraz przebiegi rytmiczne,
- dostrzega w zapisie i w słuchanej melodii progresję;
- dokonuje pisemnie transpozycji,
- improwizuje głosem na zadany temat.

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności zawodowych, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

1) Rozwój artystyczny i podstawy rozwoju zawodowego

- analizuje i ocenia własne kompetencje,
- identyfikuje obszary wiedzy i umiejętności wymagające doskonalenia, aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności wykorzystując różne źródła informacji, w tym internetowe bazy wiedzy i serwisy strumieniowe, potrafi dokonać selekcji materiałów i krytycznie je ocenić,
- angażuje się w realizację wyznaczonych zadań,
- aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.

WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA

1.Sala dydaktyczna.

2.Wyposażenie sali: tablica w pięciolinię, instrument klawiszowy (klasyczny lub elektroniczny), sprzęt audiowizualny.

4.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej

1. Zagadnienia metryczno rytmiczne

- Metrum. Takt.
 - metrum dwu-, trzy-, czteromiarowe, (fakultatywnie: pięcio- i sześciomiarowe);
 - takty proste: dwudzielne ($2/4$, $2/2$) i trójdzielne ($3/4$, $3/8$);
 - takty złożone regularne: dwudzielne: $4/4$, C, alla breve; trójdzielne: 6 (fakultatywnie: $9/8$, $12/8$ i $6/4$);
 - takty złożone nieregularne (fakultatywnie: $5/4$, $7/4$, $5/8$, $7/8$);
 - przedtakt;
 - polirytmia.
- Rytm muzyczny
 - pulsacja rytmiczna;
 - wartości rytmiczne nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka, trzydziestodwójka;
 - wartości rytmiczne nut i pauz przedłużone przez kropkę i łuk;
 - grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych;
 - regularny podział wartości rytmicznych;
 - nieregularny podział wartości rytmicznych.

2. Współbrzmienia:

- Interwały
 - interwały konsonansowe i dysonansowe;
 - interwały proste w przebiegu melodycznym i harmonicznym;
 - interwały złożone (fakultatywnie) do kwintdecymy włącznie;
 - enharmoniczna zamiana dźwięków.
- Trójdźwięki
 - durowe i molowe w postaci zasadniczej i w przewrotach;
 - zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej i fakultatywnie w przewrotach;
- Dominanta septymowa (czterodźwięk)
 - dominanta septymowa w postaci zasadniczej;
 - przewroty dominanty septymowej (fakultatywnie);
 - rozwiązania dominanty septymowej w postaci zasadniczej na tonikę w tonacjach durowych i molowych;

- rozwiązania dominanty septymowej w przewrotach na tonikę w tona-cjach durowych i molowych (fakultatywnie).

3. Skala, gama, tonacja:

- nazwy solmizacyjne i literowe wysokości dźwięków;
- gamy durowe i molowe do 3 znaków przykluczowych (fakultatywnie do 5 znaków);
- tetrachordy;
- nazwy stopni gamy;
- triada harmoniczna w majorze naturalnym i minorze harmonicznym;
- pokrewieństwa tonacji;
- enharmonia.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne:

- klucze: wiolinowy i basowy;
- znaki chromatyczne;
- graficzny zapis wartości rytmicznych nut i pauz, wysokości dźwięków, znaków chro-matycznych;
- diatonika, chromatyka, enharmonia;
- półton i cały ton naturalny, diatoniczny i chromatyczny;
- pojęcie skali, gamy, tonacji;
- nazwy oktaw;
- oznaczenia dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;
- znaki repetycji, volty, fermaty;
- polirytmia;
- polifonia i homofonia
- konsonanse, dysonanse.

4.5 Rozłożenie materiału w poszczególnych klasach

Klasa 4

1. Zagadnienia metryczne

1. Metrum

- Takty proste;
- Takty złożone regularnie i nieregularnie.

2. Rytm muzyczny

- Grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych;
- Grupy rytmiczne w taktach ósemkowych;
- Regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych;

2. Współbrzmienia

- Interwały proste (konsonanse i dysonanse; tryton);
- Trójdźwięki: majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach; zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej;

3. Skala, gama, tonacja

- Budowa gam:
 - majorowych do trzech znaków przykluczowych
 - minorowych wraz z ich odmianami do 3 znaków przykluczowych;
- Rodzaje tetrachordów:
 - durowy,
 - molowy,

- naturalny,
- harmoniczny;
- Triada harmoniczna w majorze naturalnym i minorze harmonicznym;
- Graficzny obraz wysokości dźwięków w kluczach: wiolinowym i basowym w tonacjach do trzech znaków przykluczowych w skali c – c3 (fakultatywnie)

4.Wiadomości ogólnomuzyczne:

- Nazwy oktafów, przenośniki oktafowe;
- Cały ton diatoniczny i chromatyczny;
- Nazwy stopni gamy;
- Półton: naturalny, diatoniczny i chromatyczny;
- Pokrewieństwa tonacji: kwintowe, równoimienności, równoległości
- Znak repetycji, da capo al Fine;
- Podstawowe pojęcia dynamiki; (fakultatywnie)
- Podstawowe pojęcia agogiki; (fakultatywnie)
- Podstawowe pojęcia artykulacji; (fakultatywnie)
- Chromatyka i enharmonia;
- Konsonanse doskonałe i niedoskonałe oraz dysonanse;
- Interwały charakterystyczne: sekunda zwiększona oraz kwarta zwiększona i kwinta zmniejszona z rozwiązaniem w tonacjach durowych i molowych;
- skala, gama, tonacja

Klasa 5 (materiał klasy 4 i sukcesywnie klasy 5)

1.Zagadnienia metryczne

- Metrum
- takty proste i złożone regularnie i nieregularnie
- Rytm muzyczny
- grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych jak w klasie 4.

2.Współbrzmienia

- Interwały
- proste,
- złożone (fakultatywnie)
- Trójdźwięki
- majorowe, minorowe, w postaci zasadniczej i w przewrotach,
- zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej (przewroty fakultatywnie);
- Dominanta septymowa (czterodźwięk)
- akord dominanty septymowej w postaci zasadniczej z rozwiązaniem na tonikę durową i molową.

3.Skala, gama, tonacja

- Budowa gam durowych i molowych (z odmianami) do 4 znaków przykluczowych (fakultatywnie)
- Nazwy stopni gamy;
- Rodzaje tetrachordów;
- Triada harmoniczna w majorze naturalnym i minorze harmonicznym;
- Wysokości dźwięków w kluczu wiolinowym i basowym w skali C – c3 (fakultatywnie)
- Graficzny obraz wysokości dźwięków w kluczach: wiolinowym i basowym w tonacjach do 4 znaków przykluczowych (fakultatywnie)

4.Wiadomości ogólnomuzyczne

- Materiał z klasy 4 oraz sukcesywnie wprowadzany materiał klasy 5;

- Dominanta septymowa w postaci zasadniczej w tonacjach majorowych i minorowych;
- Pojęcia: skala, gama tonacja.

Klasa 6

1. Zagadnienia metryczne

- **Metrum**
 - takty proste
 - takty złożone regularnie i nieregularnie
- **Rytm muzyczny**
 - grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych; miarowe i niemiarowe grupy rytmiczne

2. Współbrzmienia

- **Interwały**
 - proste i złożone (fakultatywnie)
- **Trójdźwięki**
 - majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach,
 - zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej
- **Dominanta septymowa (czterodźwięk)**
 - dominanta septymowa z rozwiązaniem na tonikę durową i molową we wszystkich przewrotach (fakultatywnie)

3. Skala, gama, tonacja

- Gamy majorowe i minorowe do 5 znaków przykluczowych (fakultatywnie)
- Wysokości dźwięków w kluczu wiolinowym i basowym w skali C – c4; (fakultatywnie)
- Graficzny obraz wysokości dźwięków w kluczach: wiolinowym i basowym w tonacjach do 5 znaków przykluczowych; (fakultatywnie)

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- Materiał z klasy 5 oraz sukcesywnie materiał bieżący;
- Pojęcia - fakultatywnie:
 - gama durowa chromatyczna regularna i nieregularna,
 - kadencja doskonała w postaci zasadniczej.

4.6. Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Osiąganie założonych celów edukacyjnych z użyciem następujących technik:

- Wykonywanie ćwiczeń rytmicznych:
 - z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych,
 - z wystukiwaniem pulsu,
 - z wykonywaniem ostatek rytmicznego;
- Śpiewanie ćwiczeń melodycznych:
 - tonalnych i atonalnych,
 - jednogłosowych i dwugłosowych,
 - a vista, przygotowanych i z pamięci,
 - z taktowaniem na dwa, trzy, cztery;
- Nauka piosenek:
 - rytmiczna recytacja tekstu słownego,
 - powtarzanie głosem usłyszanej melodii,
 - powtarzanie melodii nazwami literowymi lub solmizacyjnymi,
 - czytanie tekstu muzycznego;
- Zapis z pamięci:
 - schematów rytmicznych,

- jednogłosowych i dwugłosowych melodii tonalnych w kluczach wiolinowym i basowym,
- jednogłosowych lub dwugłosowych melodii atonalnych w kluczach wiolinowym i basowym (fakultatywnie)
- interwałów w ciągu melodycznym w kluczach wiolinowym i basowym;
- Zapis ze słuchu:
 - schematów rytmicznych,
 - interwałów, trójdźwięków, czterodźwięków symbolami lub dźwiękami,
 - jednogłosowych i dwugłosowych melodii tonalnych w kluczach wiolinowym i basowym,
 - jednogłosowych lub dwugłosowych melodii atonalnych w kluczach wiolinowym i basowym; (fakultatywnie)
- Analizowanie piosenek i ćwiczeń melodycznych oraz przykładów z literatury muzycznej pod względem użytych:
 - interwałów,
 - akordów,
 - współbrzmień harmoniczych,
 - przebiegu harmonicznego,
 - faktur;
- Improvizowanie:
 - schematów rytmicznych,
 - ostinato rytmicznego,
 - akompaniamentu rytmicznego,
 - rytmu do podanego tekstu,
 - melodii do podanego rytmu,
 - melodii do podanego tekstu słownego,
 - fraz, zdań i okresów muzycznych;
- Wykorzystanie programu komputerowego :
 - ćwiczenia w zapisywaniu schematów rytmicznych,
 - ćwiczenia w rozpoznawaniu i zapisywaniu interwałów, trójdźwięków, czterodźwięków,
 - ćwiczenia w zapisywaniu melodii,
 - gry edukacyjne.

4.7. Opis założonych osiągnięć ucznia

Uczeń:

- zna, rozpoznaje słuchowo i w zapisie, buduje ustnie i pisemnie oraz intonuje:
 - interwały proste,
 - trójdźwięki durowe i molowe w przewrotach
 - trójdźwięki zwiększone i zmniejszone w postaci zasadniczej,
 - dominanta septymowa w postaci zasadniczej i przewrotach(fakultatywnie) z rozwiązaniem na tonikę durową i molową
 - gamy durowe i molowe (w odmianach naturalnej, harmonicznej, doryckiej i melodycznej) do trzech znaków przykluczowych,
 - triady harmoniczne w poznanych tonacjach;
- rozpoznaje metrum struktur melorytmicznych;
- śpiewa z nut w poznanych tonacjach jednogłosowe przebiegi melodyczne i melorytmiczne;
- tworzy własne wypowiedzi muzyczne,
- zapamiętuje i wykonuje głosem lub zapisuje:
 - krótkie ćwiczenia solfeżowe,
 - fragmenty piosenek,
 - tematy z literatury muzycznej;

- zna i stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej, terminologię muzyczną,
- określa formy muzyczne AB, ABA, rondo, wariacje (fakultatywnie)
- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji innych przedmiotów, zwłaszcza instrumentu głównego.

4.8 Metody oceny osiągnięć ucznia

W szkole muzycznej jest stosowana punktowa skala ocen. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego poprzez:

- obserwacje ucznia podczas zajęć w grupie;
- ocenę gotowości ucznia do zajęć;
- ocenę indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń;
- bieżącą ocenę na lekcji;
- sprawdziany kontrolne: w formie pisemnej, w formie ustnej
- ocenę prac domowych.

Oceniane są:

- poziom nabytej wiedzy i umiejętności muzycznych;
- praca na lekcjach;
- prace domowe;
- zainteresowania muzyczne;
- udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

5. KSZTAŁCENIE SŁUCHU – W KLASACH I-IV cyklu czteroletniego

5.1 Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.5

Lekcje Kształcenia Słuchu to zajęcia w grupach do 16 osób. Odbývają się 2 razy w tygodniu po 45' w godzinach popołudniowych. Szkoła prowadzi program nauczania kształcenia słuchu z wykorzystaniem programu komputerowego.

Na zajęciach uczniowie podnoszą swoje umiejętności słuchowo – głosowe, rozwijają wrażliwość muzyczną i zdolności percepcyjne, przydatne na lekcjach z instrumentu głównego.

5.2 CELE KSZTAŁCENIA- Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.

Wiedza

Przyswojenie wiedzy z zakresu kształcenia słuchu.

Umiejętności

Wykształcenie umiejętności w zakresie kształcenia słuchu.

Kompetencje

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy, w tym wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

5.3 TREŚCI NAUCZANIA. KRYTERIA WERYFIKACJI

Przyswojenie wiedzy z zakresu kształcenia słuchu.

1) Notacja muzyczna

Uczeń:

- omawia zasady ortografii muzycznej – system pięcioliniowy, nazwy oktafów (od wielkiej do dwukreślnej), nuty, pauzy, klucze: wiolinowy i basowy, przenośniki oktafowe, znaki przykluczowe, znaki chromatyczne pojedyncze, znaki przedłużające wartości nut i pauz, znaki zakończenia utworu, skróty pisowni muzycznej.

2) Struktury interwałowe

Uczeń:

- nazywa i definiuje interwały proste gamowłasciwe i w oderwaniu od tonacji oraz ich oznaczenia.

3) Trójdźwięki

Uczeń:

- nazywa i definiuje trójdźwięki durowe i molowe w przewrotach, trójdźwięk zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej.

4) Akordy

Uczeń:

- nazywa i definiuje D7 w postaci zasadniczej.

5) Skale muzyczne

Uczeń:

- nazywa i definiuje skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka) w tonacjach do 3 znaków przykluczowych;
- wyjaśnia pokrewieństwo tonacji (równoległość, równoimienność, pokrewieństwo kwintowe).

6) Zjawiska harmoniczne

Uczeń:

- identyfikuje triadę harmoniczną w poznanych odmianach skal;
- opisuje progresję i transpozycję.

7) Zjawiska metryczne

Uczeń:

- nazywa: wartości rytmiczne, grupy rytmiczne regularne i triolę ósemkową;

- omawia zasady grupowania wartości w taktach ćwierćnotowych (2/4, 3/4, 4/4) i ósemkowych (3/8, 6/8).

Wykształcenie umiejętności w zakresie kształcenia słuchu.

1) Percepcja słuchowa, wzrokowa i słuchowo – wzrokowa

Uczeń:

- Rozpoznaje ze słuchu (prezentacja melodyczna lub harmoniczna) i w zapisie:
 - interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji,
 - dźwięki chromatycznie zmienione w melodii,
 - trójdźwięki: durowy i molowy w postaci zasadniczej i w przewrotach, zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej
 - D7 w postaci zasadniczej z rozwiązaniem,
 - skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka);
- Rozpoznaje w zapisie:
 - trójdźwięki triady harmonicznego w skali majorowej naturalnej i minorowej harmonicznego w tonacjach do 3 znaków przykluczowych,
 - wartości rytmiczne, grupy rytmiczne, pauzy,
 - przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego;
- Zapisuje:
 - pojedyncze dźwięki i współbrzmienia w kluczach wiolinowym i basowym, na pięciolinii oraz na liniach dodanych dolnych i górnych,
 - dźwięki w oktawach od wielkiej do dwukreślnej, w kluczach wiolinowym i basowym, w tym z użyciem przenośników oktaowych,
 - interwały proste gamowłaściwe i w oderwaniu od tonacji,
 - interwały charakterystyczne z rozwiązaniem,
 - trójdźwięki: durowy i molowy w postaci zasadniczej i w przewrotach, zmniejszony i zwiększony w postaci zasadniczej,
- D7 w postaci zasadniczej z rozwiązaniem,
- skalę majorową (odmiana naturalna) i minorową (odmiana naturalna, harmoniczna, dorycka).
- trójdźwięki triady harmonicznego w skali majorowej naturalnej i minorowej harmonicznego w tonacjach do 3 znaków przykluczowych,
- wartości rytmiczne, grupy rytmiczne i pauzy zgodnie z zasadami grupowania w taktach o ćwierćnotowej i ósemkowej jednostce pulsu,
- przedtakt i takt niepełny w zakończeniu przebiegu muzycznego,
- skróty pisowni muzycznej.

2) Czytanie nut

Uczeń:

- Realizuje głosem (solmizacją, literowo, stopniami gamy, tatracją lub z użyciem tekstu) a vista i po uprzednim przygotowaniu;
 - przebiegi melodyczne i melodyczno – rytmiczne jedno- i dwugłosowe, oparte na motywach zawierających poznane struktury interwałowe i harmoniczne,
 - wybrane przez nauczyciela głosy z przebiegów melodycznych i melodyczno – rytmicznych wielogłosowych – samodzielnie albo z udziałem innego ucznia lub nauczyciela,
- realizuje samodzielnie równocześnie głosem i na instrumencie klawiszowym przebiegi melodyczne i melodyczno – rytmiczne wielogłosowe;

- transponuje głosem przebieg melodyczny, realizując go solmizacją, literowo, stopniami gamy, tataizacją lub z użyciem tekstu;
- realizuje akustycznie (tataizacją, z użyciem tekstu, klaskaniem, stukaniem, na instrumencie perkusyjnym) a vista i po uprzednim przygotowaniu jedno- i dwugłosowe przebiegi rytmiczne, oparte na poznanych wartościach i grupach rytmicznych w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych.

3) Pamięć muzyczna i wyobraźnia muzyczna

- zapisuje, uzupełnia i koryguje:
 - jednogłosowe przebiegi melodyczne, rytmiczne i melodyczno – rytmiczne,
 - kadencje;
- zapisuje i wykonuje z pamięci krótkie jednogłosowe tonalne przebiegi melodyczne i melodyczno – rytmiczne oraz przebiegi rytmiczne,
- dostrzega w zapisie i w słuchanej melodii progresję;
- dokonuje pisemnie transpozycji,
- improwizuje głosem na zadany temat.

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy oraz doskonalenie umiejętności zawodowych, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

1) Rozwój artystyczny i podstawy rozwoju zawodowego

- analizuje i ocenia własne kompetencje,
- identyfikuje obszary wiedzy i umiejętności wymagające doskonalenia, aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności wykorzystując różne źródła informacji, w tym internetowe bazy wiedzy i serwisy strumieniowe, potrafi dokonać selekcji materiałów i krytycznie je ocenić,
- angażuje się w realizację wyznaczonych zadań,
- aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.

WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA

1.Sala dydaktyczna.

2.Wyposażenie sali: tablica w pięciolinię, instrument klawiszowy (klasyczny lub elektroniczny), sprzęt audiowizualny.

5.4. Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej

1. Zagadnienia metryczno rytmiczne

- Metrum. Takt.
 - metrum dwu-, trzy-, czteromiarowe,(fakultatywnie: pięcio- i sześciomiarowe);
 - takty proste: dwudzielne (2/4, 2/2) i trójdzielne (3/4, 3/8);
 - takty złożone regularne: dwudzielne: 4/4, C, alla breve; trójdzielne:6 (fakultatywnie: 9/8, 12/8 i 6/4);
 - takty złożone nieregularne (fakultatywnie: 5/4, 7/4, 5/8, 7/8);
 - przedtakt;

- polirytmia.
- Rytm muzyczny
- pulsacja rytmiczna;
- wartości rytmiczne nut i odpowiadających im pauz: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka, trzydziestodwójka;
- wartości rytmiczne nut i pauz przedłużone przez kropkę i łuk;
- grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych;
- regularny podział wartości rytmicznych;
- nieregularny podział wartości rytmicznych.

2.Współbrzmienia:

- Interwały
 - interwały konsonansowe i dysonansowe;
 - interwały proste w przebiegu melodycznym i harmonicznym;
 - interwały złożone (fakultatywnie) do kwintdecymy włącznie;
 - enharmoniczna zamiana dźwięków.
- Trójdźwięki
 - durowe i molowe w postaci zasadniczej i w przewrotach;
 - zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej i fakultatywnie w przewrotach;
- Dominanta septymowa (czterodźwięk)
 - dominanta septymowa w postaci zasadniczej;
 - przewroty dominanty septymowej (fakultatywnie);
 - rozwiązania dominanty septymowej w postaci zasadniczej na tonikę w tonacjach durowych i molowych;
 - rozwiązania dominanty septymowej w przewrotach na tonikę w tonacjach durowych i molowych (fakultatywnie).

3.Skala, gama, tonacja:

- nazwy solmizacyjne i literowe wysokości dźwięków;
- gamy durowe i molowe do 3 znaków przykluczowych (fakultatywnie do 5 znaków);
- tetrachordy;
- nazwy stopni gamy;
- triada harmoniczna w majorze naturalnym i minorze harmonicznym;
- pokrewieństwa tonacji;
- enharmonia.

4.Wiadomości ogólnomuzyczne:

- klucze: wiolinowy i basowy;
- znaki chromatyczne;

- graficzny zapis wartości rytmicznych nut i pauz, wysokości dźwięków, znaków chromatycznych;
- diatonika, chromatyka, enharmonia;
- półton i cały ton naturalny, diatoniczny i chromatyczny;
- pojęcie skali, gamy, tonacji;
- nazwy oktav;
- oznaczenia dynamiczne, agogiczne i artykulacyjne;
- znaki repetycji, volty, fermaty;
- polirytmia;
- polifonia i homofonia
- konsonanse, dysonanse.

5.5 ROZŁOŻENIE MATERIAŁU NAUCZANIA W POSZCZEGÓLNYCH KLASACH

Klasa I

1. Zagadnienia metryczne

- Metrum. Takty ćwierćnotowe:
 - proste 2/4, 3/4,
 - złożone 4/4;
- Rytm muzyczny:
 - wartości rytmiczne: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka i odpowiadające im pauzy,
 - kropka przy nucie i pauzie,
 - grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych: cztery szesnastki, dwie szesnastki –ósemka, ósemka –dwie szesnastki, ćwierćnuta z kropką - ósemka;
- Pulsacja rytmiczna.

2. Współbrzmienia

- Konsonanse i dysonanse;
- Interwały:
 - proste: 1, 2, 3, 4, 5;
- Trójdźwięki:
 - +, o, /> i < - fakultatywnie/ w postaci zasadniczej.

3. Gama, skala, tonacja

- Pojęcie skali i gamy;
- Budowa skal:
 - majorowej naturalnej;
 - minorowej w odmianach: naturalnej, harmonicznej i doryckiej (melodycznej – fakultatywnie);
 - określanie stopni skal:
 - tonika – T
 - subdominanta – S
 - dominanta – D
 - dźwięki prowadzące: VII i II stopień,
 - tetrachordy /durowy, molowy, naturalny, harmoniczny/;
- Triada harmoniczna:
 - w majorze naturalnym,
 - w minorze harmonicznym;

- Wysokości dźwięków w kluczu wiolinowym i basowym w skali c – c3;
- Graficzny obraz wysokości dźwięków w kluczach: wiolinowym i basowym.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- Podstawowe pojęcia muzyczne:
 - pięciolinia,
 - nuty,
 - klucze: wiolinowy i basowy,
 - klawiatura,
 - podstawowy szereg diatoniczny,
 - nazwy solmizacyjne i literowe dźwięków,
 - cały ton, półton,
 - znaki chromatyczne: bemol, krzyżyk i kasownik: przygodne, przykluczowe,
 - gamy majorowe: **C, G, F**,
 - gama minorowa: **a** w odmianach: naturalnej, harmonicznej i doryckiej (melodycznej – fakultatywnie),
 - diatonika i chromatyka;
- Podstawowe pojęcia i ich skróty lub zapis graficzny:
 - **dynamiczne**: piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, crescendo, diminu-endo,
 - **agogiczne**: alle-gro, andante, largo, lento, ac-celerando, rite-nuto,
 - **artykulacyjne**: staccato, legato;
- Podstawowe oznaczenia wykonawcze:
 - znak repetycji, da capo al fine, Fine.

Klasa II

1. Zagadnienia metryczne

- Metrum
 - takty proste ćwierćnotowe: 2/4, 3/4, 3/8,
 - takty złożone: ćwierćnotowe i ósemkowe: 4/4, 6/8, 12/8 (fakultatywnie: 5/4, 6/4);
- Rytm muzyczny
 - grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych:
kontynuacja materiału z klasy I,
szesnastka - ósemka z kropką,
ósemka z kropką-szesnastka,
synkopa: ósemkowa i szesnastkowa,
triola ósemkowa.
 - Grupy rytmiczne w taktach ósemkowych:
 - ćwierćnuta z kropką; trzy ósemki; ćwierćnuta - ósemka; ósemka - ćwierćnuta;
 - grupy szesnastkowe:
6 szesnastek, ósemka-4 szesnastki, 4 szesnastki-ósemka
ósemka z kropką szesnastka – ósemka,
ósemka z kropką - trzy szesnastki;
ósemka- ósemka z kropką - szesnastka.
 - Regularny i nieregularny podział wartości rytmicznych;
 - Rytm tańców polskich

2. Współbrzmienia

- Interwały proste,
- Trójdźwięki:

- majorowy i minorowy: w postaci zasadniczej i w przewrotach;
- zmniejszony i zwiększony: w postaci zasadniczej.

3. Skala, gama, tonacja

- Budowa gam majorowych do dwóch znaków przykluczowych, minorowych wraz z ich odmianami do 2 znaków przykluczowych;
- Rodzaje tetrachordów:
 - durowy,
 - molowy,
 - naturalny,
 - harmoniczny;
- Triada harmoniczna w majorze naturalnym i minorze harmonicznym;
- Graficzny obraz wysokości dźwięków w kluczach: wiolinowym i basowym w tonacjach do dwóch znaków przykluczowych.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne:

- Nazwy oktav;
- Cały ton i półton: naturalny, diatoniczny i chromatyczny;
- Pokrewieństwa tonacji: kwintowe, paraleli i równoimienności;
- Znak repetycji, da capo al Fine;
- Podstawowe pojęcia dynamiki (piano, mezzo-piano, mezzoforte, forte, crescendo, diminuendo);
- Podstawowe pojęcia tempa (allegro, andante, largo, lento, accelerando, ritenuto);
- Podstawowe pojęcia artykulacji (staccato, legato);
- Chromatyka i enharmonia;
- Konsonanse doskonałe i niedoskonałe oraz dysonanse;
- Interwały charakterystyczne: sekunda zwiększona oraz kwarta zwiększona i kwinta zmniejszona z rozwiązaniem w tonacjach durowych i molowych.

Klasa III

1. Zagadnienia metryczne

- Metrum
 - takty proste i złożone jak w klasie II oraz fakultatywnie metrum 9/8, 12/8;
- Rytm muzyczny
 - grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych jak w klasie II.

2. Współbrzmienia

- Interwały proste, (złożone – fakultatywnie)
- konsonanse doskonałe i niedoskonałe oraz dysonanse;
- Trójdźwięki: +, o, w postaci zasadniczej i w przewrotach, >, < (przewroty fakultatywnie);
- Dominanta septymowa (czterodźwięk)
- akord dominanty septymowej w postaci zasadniczej z rozwiązaniem na tonikę durową i molową.

3. Skala, gama, tonacja

- Budowa gam durowych i molowych wraz z ich odmianami do 3 (fakultatywnie 4) znaków przykluczowych;
- Nazwy stopni gamy;
- Rodzaje tetrachordów;
- Triada harmoniczna w majorze naturalnym i minorze harmonicznym;
- Wysokości dźwięków w kluczu wiolinowym i basowym w skali C – c3;
- Graficzny obraz wysokości dźwięków w kluczach: wiolinowym i basowym w tonacjach do 3 (fakultatywnie 4) znaków przykluczowych.

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- Materiał z klasy II oraz sukcesywnie wprowadzany materiał klasy III;
- Dominanta septymowa w postaci zasadniczej w tonacjach majorowych i minorowych;
- Fakultatywnie przewroty trójdźwięku zmniejszonego i zwiększonego

Klasa IV

1. Zagadnienia metryczne

- Metrum
 - takty proste: 2/4, 3/4, 3/8;
 - takty złożone: 4/4, 6/8 oraz fakultatywnie: 5/4, 6/4, 7/4, 7/8;
- Rytm muzyczny
 - grupy rytmiczne w taktach ćwierćnotowych i ósemkowych wg materiału klasy III;

2. Współbrzmienia

- Interwały
 - proste i złożone (fakultatywnie) wg materiału klasy III;
- Trójdźwięki
 - majorowe i minorowe w postaci zasadniczej i w przewrotach,
 - zmniejszone i zwiększone w postaci zasadniczej (fakultatywnie w przewrotach);
- Dominanta septymowa (czterodźwięk)
 - dominanta septymowa z rozwiązaniem na tonikę durową i molową,
 - dominanta septymowa w przewrotach (fakultatywnie).
- Kadencja w postaci zasadniczej (fakultatywnie):
 - plagalna
 - doskonała
 - wielka doskonała

3. Skala, gama, tonacja

- Gamy do 3 znaków przykluczowych (fakultatywnie do 5 znaków przykluczowych);
- Wysokości dźwięków w kluczu wiolinowym i basowym w skali C – c4;
- Graficzny obraz wysokości dźwięków w kluczach: wiolinowym i basowym w tonacjach do 3 (fakultatywnie 5) znaków przykluczowych;

4. Wiadomości ogólnomuzyczne

- Materiał z klasy III oraz sukcesywnie materiał bieżący;
- Pojęcia - fakultatywnie:
 - gama durowa chromatyczna re-gularna i nieregularna

5.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

Osiąganie założonych celów edukacyjnych z użyciem następujących technik:

- Wykonywanie ćwiczeń rytmicznych:
 - z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych,
 - z wystukiwaniem pulsu,
 - z wykonywaniem ostinata rytmicznego;
- Śpiewanie ćwiczeń melodycznych:
 - tonalnych i atonalnych,
 - jednogłosowych i dwugłosowych,
 - a vista, przygotowanych i z pamięci,
 - z taktowaniem na dwa, trzy, cztery;
- Nauka piosenek:
 - rytmiczna recytacja tekstu słownego,
 - powtarzanie głosem usłyszonej melodii,
 - powtarzanie melodii nazwami literowymi lub solmizacyjnymi,
 - czytanie tekstu muzycznego;
- Zapis z pamięci:
 - schematów rytmicznych,
 - jednogłosowych i dwugłosowych melodii tonalnych w kluczach wiolinowym i basowym,
 - jednogłosowych lub dwugłosowych melodii atonalnych w kluczach wiolinowym i basowym,
 - interwałów w ciągu melodycznym w kluczach wiolinowym i basowym;
- Zapis ze słuchu:
 - schematów rytmicznych,
 - interwałów, trójdźwięków, czterodźwięków symbolami lub dźwiękami,
 - jednogłosowych i dwugłosowych melodii tonalnych w kluczach wiolinowym i basowym,
 - jednogłosowych lub dwugłosowych melodii atonalnych w kluczach wiolinowym i basowym;
- Analizowanie piosenek i ćwiczeń melodycznych oraz przykładów z literatury muzycznej pod względem użytych:
 - interwałów,
 - akordów,
 - współbrzmień harmoniczych,
 - przebiegu harmonicznego,
 - faktur;
- Improwizowanie:
 - schematów rytmicznych,
 - ostinato rytmicznego,
 - akompaniamentu rytmicznego,
 - rytmu do podanego tekstu,
 - melodii do podanego rytmu,
 - melodii do podanego tekstu słownego,
 - fraz, zdań i okresów muzycznych;
- Wykorzystanie programu komputerowego :
 - ćwiczenia w zapisywaniu schematów rytmicznych,
 - ćwiczenia w rozpoznawaniu i zapisywaniu interwałów, trójdźwięków, czterodźwięków,
 - ćwiczenia w zapisywaniu melodii,
 - gry edukacyjne.

5.7 Opis założonych osiągnięć ucznia

Uczeń:

- zna, rozpoznaje słuchowo i w zapisie, buduje ustnie i pisemnie oraz intonuje:
 - interwały proste, złożone
 - trójdźwięki durowe i molowe w przewrotach
 - trójdźwięki zwiększone i zmniejszone w postaci zasadniczej,
 - dominantę septymową w postaci zasadniczej /w przewrotach fakultatywnie/ z rozwiązaniem na tonikę durową i molową
 - gamy durowe i molowe (w odmianach naturalnej, harmonicznej i doryckiej / melodycznej - fakultatywnie) do trzech (pięciu- fakultatywnie) znaków przykluczowych,
 - triady harmoniczne w poznanych tonacjach;
- rozpoznaje metrum tematów rytmicznych i melorytmicznych;
- śpiewa z nut w poznanych tonacjach jednogłosowe przebiegi melodyczne i melorytmiczne;
- tworzy własne wypowiedzi muzyczne,
- zapamiętuje i wykonuje głosem lub zapisuje:
 - krótkie ćwiczenia solfeżowe,
 - fragmenty piosenek,
 - tematy z literatury muzycznej;
- zna i stosuje zasady notacji i kaligrafii muzycznej, terminologię muzyczną,
- określa formy muzyczne AB, ABA, rondo, wariacje,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w realizacji innych przedmiotów, zwłaszcza instrumentu głównego.

5.8 Metody oceny osiągnięć ucznia

W szkole muzycznej jest stosowana punktowa skala ocen. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego, a na ewaluację składają się:

- obserwacja ucznia podczas zajęć w grupie;
- ocena gotowości ucznia do zajęć;
- ocena indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń;
- bieżąca ocena na lekcji;
- sprawdziany kontrolne: w formie pisemnej, w formie ustnej;
- w programie komputerowym;
- ocena prac domowych.

Oceniane są:

- poziom nabytej wiedzy i umiejętności muzycznych;
- praca na lekcjach;
- prace domowe;
- zainteresowania muzyczne;
- udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych

6. WIEDZA O MUZYCE

6.1 Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.6

W realizacji treści programowych przedmiotu *Wiedza o muzyce*, punktem wyjścia jest literatura muzyczna od średniowiecza do XXI wieku. Celem nadrzędnym jest świadomy i profesjonalny odbiór muzyki. Uczniowie zapoznają się z formą kompozycji i jej rozwoju na przestrzeni wieków,

rozwijają wrażliwość na estetykę, poznają najlepsze wykonania orkiestrowe, wokalne i instrumentalne. Wpływa to na ich rozwój intelektualny oraz muzyczny – jako instrumentalisty.

Wiedza o muzyce odbywają się raz w tygodniu (45') w klasach 4- 6 cyklu sześcioletniego oraz w klasach II –IV cyklu czteroletniego. *Wiedza o muzyce* zastąpi dotychczasowy przedmiot *Audycje muzyczne*. Prowadzone przez nauczyciela przedmiotu. Sala wyposażona jest w odpowiedni sprzęt audiowizualny, na którym odtwarzane są dzieła ujęte w programie nauczania oraz wg potrzeb uznanych przez nauczyciela.

6.2 CELE KSZTAŁCENIA- Wiedza. Umiejętności. Kompetencje.

Wiedza

Przyswojenie podstawowej wiedzy o muzyce.

Umiejętności:

Wykorzystanie w praktyce wiadomości z zakresu wiedzy o muzyce.

Kompetencje:

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

6.3 TREŚCI NAUCZANIA. KRYTERIA WERYFIKACJI.

Przyswojenie podstawowej wiedzy o muzyce. Wykorzystanie w praktyce wiadomości z zakresu wiedzy o muzyce.

1) Pojęcie muzyki

Uczeń:

- Definiuje pojęcie muzyki,
- Określa rodzaje i funkcje muzyki.

- rozpoznaje na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów wizualnych różne rodzaje muzyki (klasyczna, ludowa, instrumentalna, wokalna, solowa, zespołowa, sakralna, świecka, absolutna, programowa, popularna, etniczna, rozrywkowa).

2) Zawody związane z muzyką

Uczeń:

- Nazywa zawody związane z muzyką

- porównuje specyfikę pracy takich zawodów jak: kompozytor, instrumentalista, wokalista, dyrygent, chórmistrz, aranżer, lutnik, reżyser dźwięku, DJ, animator kultury, dziennikarz, muzykolog, teoretyk muzyki.

3) Życie muzyczne.

Uczeń:

- Wymienia typy instytucji kultury

- czynnie uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez szkołę.

- Wskazuje najważniejsze polskie festiwale oraz konkursy muzyczne

- wymienia wykonawców i kompozytorów oraz dzieła poznane podczas uczestnictwa w różnych formach życia kulturalnego.

- Omawia reguły savoir- vivre'u podczas wydarzenia kulturalnego

- stosuje poznane zasady savoir- vivre'u.

4) Obsada wykonawcza.

Uczeń:

- Nazywa instrumenty muzyczne, głosy ludzkie i rodzaje zespołów muzycznych.

- rozpoznaje na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów wizualnych instrumenty muzyczne, głosy ludzkie i rodzaje zespołów muzycznych.

5) Elementy dzieła muzycznego

Uczeń:

- Definiuje elementy dzieła muzycznego.

- rozpoznaje na podstawie przykładów słuchowych oraz wizualnych melodykę, rytmikę, harmonikę, dynamikę, artykulację, agogikę i kolorystykę.

6) Faktura muzyczna

Uczeń:

- Określa rodzaje faktury muzycznej ze względu na układ głosów.

- Rozpoznaje na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów wizualnych rodzaj faktury muzycznej.

7) Gatunki i formy muzyczne.

- Określa gatunki muzyki wokalnej, instrumentalnej, wokalno- instrumentalnej i elektroakustycznej.

- rozpoznaje na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów audiowizualnych cechy poszczególnych gatunków i form.

- Omawia formy muzyczne, w tym dwuczęściową, trzyczęściową, rondo, formę sonatową, wariację, kanon.

- przyporządkowuje wykonywane przez siebie utwory do poznanych gatunków i form muzycznych.

8) Polska muzyka ludowa.

Uczeń:

- Określa cechy polskich tańców narodowych
 - porównuje na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów wizualnych cechy polskich tańców narodowych.
- Nazywa wybrane instrumenty ludowe.
 - rozpoznaje na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów wizualnych podstawowe kroki polskich tańców narodowych i proste układy taneczne.
- Charakteryzuje muzykę własnego regionu
 - na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów wizualnych rozpoznaje polskie instrumentarium ludowe, w tym burczybas, cymbały, diabelskie skrzypce, dudy, ligawkę, lirę korbową.
- Opisuje rolę muzyki w najważniejszych zwyczajach i obrzędach ludowych.
 - wskazuje cechy i rozpoznaje na podstawie przykładów słuchowych oraz materiałów wizualnych muzykę własnego regionu.

9) Twórczość wybranych kompozytorów.

Uczeń:

- Wymienia, porządkuje w czasie i rozróżnia epoki twórczości muzycznej
- Wymienia wybranych kompozytorów reprezentujących poszczególne epoki z uwzględnieniem kompozytorów polskich
- Przyporządkowuje utwór do epoki, w której powstał.

10) Wiedza o patronie szkoły.

- Przyporządkowuje patrona szkoły (kompozytora, wykonawcę lub innego uczestnika życia muzycznego) do właściwej epoki.
- wymienia osiągnięcia artystyczne patrona szkoły.
- Określa pola działalności patrona szkoły.
- jeżeli patron szkoły jest kompozytorem- rozpoznaje ze słuchu jego wybrane utwory

11) Zasoby internetowe.

Uczeń:

- Wymienia internetowe bazy wiedzy o muzyce oraz programy i aplikacje wspomagające naukę i rozwój kompetencji muzycznych
- odnajduje wskazane informacje o muzyce przy użyciu baz internetowych.

- Wskazuje serwisy strumieniowe oferujące muzykę klasyczną
- korzysta z serwisów strumieniowych w celu zapoznawania się z dziełami muzycznymi oraz ich wykonawcami.

Pogłębianie i aktualizowanie wiedzy, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

Uczeń:

1. Analizuje i ocenia własne kompetencje.
2. Identyfikuje obszary wiedzy i umiejętności wymagające doskonalenia.
3. Aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności wykorzystując różne źródła informacji, w tym internetowe bazy wiedzy i serwisy strumieniowe, potrafi dokonać selekcji materiałów i krytycznie je ocenić.
4. Angażuje się w realizację wyznaczonych zadań.
5. Aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.

WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA.

1. Sala dydaktyczna
2. Wyposażenie sali: tablica w pięciolinię, instrument klawiszowy (klasyczny lub elektroniczny), sprzęt audiowizualny.

6.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej

1. Charakterystyka poszczególnych elementów muzycznych poprzez rozróżnianie typów rytmiki, melodyki, harmoniki, dynamiki, agogiki, artykulacji i kolorystyki;
2. Aparat wykonawczy - instrumenty muzyczne, głosy wokalne i typy zespołów muzycznych;
3. Sposoby kształtowania formalnego - budowa okresowa, ewolucyjna i szeregowanie;
4. Podstawowe wiadomości o formach i gatunkach muzyki wokalne, instrumentalnej i wokalnie-instrumentalnej;
5. Faktura monofoniczna, polifoniczna i homofoniczna;
6. Polska muzyka ludowa oraz cechy tańców narodowych;
7. Tańce obce;
8. Muzyka ilustracyjna, programowa i autonomiczna;
9. Rodzaje ekspresji muzycznej;
10. Periodyzacja dziejów muzyki oraz podstawowe wiadomości o czołowych kompozytorach polskich i obcych.

6.5 Rozłożenie materiału w poszczególnych klasach

Klasa 4 cyklu sześcioletniego oraz klasa II cyklu czteroletniego

1. Pojęcie muzyki

1) Definicja muzyki

2) Rodzaje i funkcje muzyki:

- klasyczna, ludowa;
- instrumentalna, wokalna, wokalnie – instrumentalna;
- solowa, zespołowa;
- sakralna, świecka;
- absolutna, programowa;
- popularna, etniczna, rozrywkowa.

2. Wiedza o patronie szkoły

- przyporządkowanie Stanisława Wiechowicza do odpowiedniej epoki
- działalność muzyczna i dydaktyczna patrona szkoły

3. Budowa okresowa i ewolucyjna

1) Okres:

- mały, wielki;
- regularny, nieregularny
- odpowiadający, uzupełniający, okrężny.

2) Ewolucyjna zasada kształtowania.

3) Szeregowanie.

4. Elementy dzieła muzycznego

- Rytmika;
- Melodyka;
- Harmonika;
- Dynamika;
- Agogika;
- Artykulacja;
- Kolorystyka.

5. Obsada wykonawcza

- Partytura
- Głosy wokalne:

- żeńskie,

- męskie,

- dziecięce.

- Instrumenty
 - dęte drewniane i blaszane,
 - strunowe szarpane, uderzane, smyczkowe,
 - perkusyjne: membranofony, idiofony.
- Rodzaje zespołów muzycznych
 - rodzaje zespołów wokalnych,
 - rodzaje zespołów instrumentalnych.

6. Zawody związane z muzyką

- kompozytor,
- instrumentalista,
- wokalista,
- dyrygent,
- chórmistrz,
- aranżer,
- lutnik,
- reżyser dźwięku,
- DJ,
- animator kultury,
- dziennikarz,
- muzykolog,
- teoretyk muzyki.

7. Polska muzyka ludowa

- Polskie tańce narodowe:
 - polonez,
 - krakowiak,
 - kujawiak,
 - mazur,
 - oberek;
 - stylizacja w muzyce (fakultatywnie).
- Polskie instrumentarium ludowe:
 - burczybas,
 - cymbały,
 - diabelskie skrzypce,
 - dudy,
 - ligawka,

- lira korbowa.

- Muzyka własnego regionu
- Rola muzyki w zwyczajach i obrzędach

8. Formy muzyczne

- jednoczęściowa;
- dwuczęściowa AB,
- trzyczęściowa ABA;
- rondo;
- wariacje.

7. Faktura

- Rodzaje faktury:

- monofoniczna,

- polifoniczna,

- homofoniczna.

9. Zasoby internetowe

- Internetowe bazy wiedzy o muzyce;
- Programy i aplikacje wspomagające naukę i rozwój kompetencji muzycznych;
- Serwisy strumieniowe oferujące muzykę klasyczną.

Klasa 5 cyklu sześcioletniego oraz klasa III cyklu czteroletniego

1. Elementy dzieła muzycznego, obsada wykonawcza, faktura, forma – powtórzenie

2. Tańce obce (fakultatywnie)

- Walc
- Marsz,
- polka,
- bolero,
- menuet,
- gawot.

3. Suita (fakultatywnie)

- podstawowe tańce suity,
- intermezza.

4. Forma sonatowa

5. Formy polifoniczne:

- Kanon
- Inwencja (fakultatywnie)
- Fuga (fakultatywnie).

6. Gatunki muzyki instrumentalnej:

- Preludium,
- pieśń bez słów,
- barkarola,
- toccata,
- kołysanka,
- impromptu,
- scherzo,
- romans,
- nokturn,
- legenda,
- etiuda.

7. Gatunki muzyki wokalne i wokarno – instrumentalnej:

- recytatyw,
- aria,
- pieśń,
- motet,
- madrygał,
- kantata,
- oratorium,
- pasja,
- msza.

8. Formy sceniczne (fakultatywnie):

- opera, operetka,
- balet.

9. Zasoby internetowe

- Internetowe bazy wiedzy o muzyce;
- Programy i aplikacje wspomagające naukę i rozwój kompetencji muzycznych;
- Serwisy strumieniowe oferujące muzykę klasyczną.

Klasa 6 cyklu sześcioletniego oraz klasa IV cyklu czteroletniego.

1. Życie muzyczne

- Typy instytucji kultury;
- Najważniejsze polskie festiwale oraz konkursy muzyczne;
- Reguły savoir-vivre'u podczas wydarzeń kulturalnych.

2. Epoki w historii muzyki, twórczość wybranych kompozytorów

1) Starożytność – czas trwania oraz podstawowe zagadnienia:

- terminologia muzyczna,
- skale starogreckie,
- instrumenty muzyczne,

- formy muzyczne.

2) Średniowiecze – czas trwania oraz podstawowe zagadnienia:

- pismo nutowe,
- skale kościelne,
- chorał gregoriański,
- początki wielogłosowości,
- zabytki polskiej muzyki,
- muzyka świecka.

3) Renesans – czas trwania oraz podstawowe zagadnienia:

- rozwój polifonii w Europie,
- formy muzyki religijnej i świeckiej,
- instrumentarium,
- europejscy kompozytorzy epoki renesansu,
- polscy kompozytorzy epoki renesansu.

4) Barok – czas trwania oraz podstawowe zagadnienia:

- formy muzyczne – powtórzenie wiadomości z poprzedniego roku,
- rozwój instrumentów muzycznych,
- twórczość włoski kompozytorów epoki baroku,
- twórczość francuskich kompozytorów epoki baroku,
- twórczość niemieckich kompozytorów epoki baroku,
- twórczość polskich kompozytorów epoki baroku.

5) Klasycyzm – znaczenie terminu, czas trwania, cechy stylistyczne epoki

- Twórczość klasyków wiedeńskich: cykl sonatowy (sonaty, symfonie, kwartety smyczkowe), wielkie formy wokalnie – instrumentalne (msza, oratorium, opera),
- Twórczość polskich kompozytorów epoki klasycyzmu.

6) Romantyzm – czas trwania, cechy stylistyczne, formy muzyczne

- nowopowstałe formy muzyczne: pieśń solowa, miniatura, poemat symfoniczny, dramat muzyczny,
- szkoły narodowe: polska, rosyjska, czeska, norweska, fińska, hiszpańska.

7) Impresjonizm

- zmiany w technice kompozytorskiej,
- przedstawiciele nurtu.

8) Muzyka nowoczesna (XX i XXI wiek)

- kierunki i nowe systemy dźwiękowe,
- twórczość kompozytorów.

9) Zasoby internetowe

- Internetowe bazy wiedzy o muzyce;
- Programy i aplikacje wspomagające naukę i rozwój kompetencji muzycznych;
- Serwisy strumieniowe oferujące muzykę klasyczną.

6.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

1. Słuchanie utworów;
2. Analiza formalna utworów;
3. Rozpoznawanie utworów, stylów i epok;
4. Rozmowa sterowana;
5. Uczestnictwo w audycjach szkolnych i w koncertach filharmonicznych;
6. Prezentacja przez uczniów budowy instrumentów i sposobów gry.

6.7 Opis założonych osiągnięć ucznia

Uczeń:

- zna elementy dzieła muzycznego,
- określa rodzaje rytmiki, melodyki, harmoniki, dynamiki, agogiki, artykulacji, kolorystyki;
- rozróżnia brzmienie instrumentów, głosów wokalnych i typów zespołów muzycznych;
- posiada wiedzę o aparacie wykonawczym i porządku partyturowym;
- potrafi określić środki wyrazu zastosowane w utworach;
- rozróżnia w utworach zasady kształtowania formalnego: budowę okresową, ewolucyjną i ich rodzaje;
- rozpoznaje i potrafi określić fakturę słuchanych utworów;
- potrafi wymienić charakterystyczne cechy podstawowych gatunków i form muzycznych;
- posiada wiedzę o polskiej muzyce ludowej, tańcach narodowych ich stylizacji oraz umiejętność ich rozpoznawania;
- posiada podstawowe wiadomości o czołowych kompozytorach polskich i obcych;
- określa charakterystyczne cechy stylistyczne w poszczególnych epokach.

6.8 Metody oceny osiągnięć ucznia

Na *Wiedzy o muzyce* stosowana jest punktowa skala ocen. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego poprzez:

- Obserwację ucznia podczas zajęć w grupie;
- Gotowość ucznia do zajęć – koncentracja;
- Aktywność na lekcji;
- Ocenę bieżącą na lekcji;
- Ocenę indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń;
- Sprawdzian kontrolny:
 - a) forma pisemna;
 - b) forma ustna;
- Ocenę prac domowych;
- Obserwację zachowania.

Oceniane są:

- stopień opanowania wiedzy teoretycznej;
- umiejętność zastosowania zdobytych wiadomości przy analizie utworów;
- cechy osobowości (dyscyplina, pracowitość, wrażliwość);

- zainteresowania muzyczne;
- udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych

7. AUDYCJE MUZYCZNE – W KLASACH 5 (III) 6(IV)

7.1 Omówienie założeń, na których oparta została część Programu Nauczania dot. roz.8

W realizacji treści programowych przedmiotu *Audycje Muzyczne*, punktem wyjścia jest literatura muzyczna od średniowiecza do XXI wieku. Celem nadrzędnym jest świadomy i profesjonalny odbiór muzyki. Uczniowie zapoznają się z formą kompozycji i jej rozwoju na przestrzeni wieków, rozwijają wrażliwość na estetykę, poznają najlepsze wykonania orkiestrowe, wokalne i instrumentalne. Wpływa to na ich rozwój intelektualny oraz muzyczny – jako instrumentalisty.

Audycje Muzyczne odbywają się raz w tygodniu (45') w klasach 5-6 cyklu sześcioletniego oraz w klasach III –IV cyklu czteroletniego. W klasie 4 cyklu sześcioletniego i w klasie II cyklu czteroletniego przedmiot został zastąpiony *Wiedzą o muzyce*. Prowadzone przez nauczyciela przedmiotu. Sala wyposażona jest w odpowiedni sprzęt audiowizualny, na którym odtwarzane są dzieła ujęte w programie nauczania oraz wg potrzeb uznanych przez nauczyciela.

7.2 CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

- 1) Posługuje się pojęciami muzycznymi;
 - 2) Potrafi opisać dzieło, posługując się terminologią muzyczną.
2. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki
Uczeń rozpoznaje zagadnienia w słuchanych przykładach z literatury muzycznej, zwraca uwagę na różnorodność środków wyrazu.
 3. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych
Uczeń opisuje dzieło posługując się terminologią muzyczną na podstawie zapisu nutowego.
 4. Rozwijanie kreatywności
Uczeń rozwija wyobraźnię i wrażliwość muzyczną, aktywnie słucha muzyki.
 5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną
Uczeń świadomie słucha muzyki, uczestniczy w wydarzeniach muzycznych.

7.3 CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Zdobywanie wiedzy z zakresu budowy dzieła muzycznego, obsady wykonawczej, polskich tańców narodowych, twórczości wybranych kompozytorów i epok

Uczeń:

- 1) stosuje podstawowe pojęcia zakresu:
 - elementów dzieła muzycznego: rytmiki, melodyki, harmoniki, artykulacji, agogiki, dynamiki, kolorystyki.
 - budowy utworu (w oparciu o budowę okresową i ewolucyjną);
 - faktury utworu: monofonii, polifonii, homofonii.

- gatunków i form muzycznych: kanon, inwencja, fuga, forma okresowa dwu i trzyczęściowa, rondo, temat z wariacjami, forma sonatowa; formy cykliczne: suita, sonata, symfonia, koncert, solowy, opera;
 - obsady wykonawczej: wokalne i wokarno – instrumentalnej (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór);
 - budowy instrumentów muzycznych i rodzajów głosu ludzkiego.
- 2) wymienia cechy polskich tańców narodowych oraz cechy polskiej muzyki ludowej, posługuje się pojęciem stylizacji muzyki ludowej.

2. Wymienia i ogólnie charakteryzuje:

- epoki : średniowiecze, renesans, barok , klasycyzm, romantyzm, muzykę XX i XXI wieku;
- twórczość wybranych kompozytorów (w szczególności: J. S. Bacha, W. A. Mozarta, F. Chopina, K. Szymanowskiego, W. Lutosławskiego);
- zawody związane z muzyką: wykonawca- instrumentalista i wokalista, kompozytor, dyrygent, lutnik, reżyser dźwięku;
- najważniejsze wydarzenia muzyczne (np. festiwale, konkursy).
- Potrafi korzystać ze wskazanych tradycyjnych i multimedialnych zbiorów literatury muzycznej, oprogramowania komputerowego wspomagającego naukę i rozwój kompetencji muzycznych .

3. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru muzyki

Uczeń:

1) rozpoznaje w słuchanych przykładach muzycznych:

- elementy dzieła muzycznego: rytmikę, melodykę, harmonikę, artykulację, agogikę, kolorystykę;
- budowę utworu (okresową i ewolucyjną);
- fakturę utworu muzycznego: monofonię, polifonię i homofonię;
- formy muzyczne: kanon, formę okresową dwu- i trzyczęściową, rondo, temat z wariacjami;
- obsadę wykonawczą wokálną i instrumentalną (solista, zespół kameralny, orkiestra, chór);
- brzmienie instrumentów muzycznych i rodzaje głosu ludzkiego;
- określa na przykładach muzycznych cechy polskich tańców narodowych.

4. Kształcenie umiejętności analizy utworów muzycznych

Uczeń:

1) zauważa w zapisie nutowym:

- elementy dzieła muzycznego
- budowę utworu
- fakturę utworu muzycznego
- formy muzyczne
- polskie tańce narodowe

2) odczytuje z partytury obsadę wykonawczą.

5. Rozwijanie kreatywności

Uczeń:

- komponuje miniatury muzyczne z wykorzystaniem cech polskich tańców narodowych oraz wybranych form muzycznych;
- stosuje proste formy ruchu podczas słuchania utworu muzycznego.

5. Rozbudzanie zainteresowania literaturą muzyczną

Uczeń:

- zapoznaje się z różnorodną literaturą muzyczną
- kształtuje umiejętność świadomego odbioru muzyki i jej wartościowania;
- wyraża własne opinie dotyczące słuchania utworów;
- bierze udział w koncertach i festiwalach.

7.4 Materiał nauczania z uwzględnieniem treści nauczania ustalonych w podstawie programowej

1. Charakterystyka poszczególnych elementów muzycznych poprzez rozróżnianie typów rytmiki, melodyki, harmoniki, dynamiki, agogiki, artykulacji i kolorystyki;
2. Aparat wykonawczy - instrumenty muzyczne, głosy wokalne i typy zespołów muzycznych;
3. Sposoby kształtowania formalnego - budowa okresowa, ewolucyjna i szeregowanie;
4. Podstawowe wiadomości o formach i gatunkach muzyki wokalne, instrumentalnej i wokarno- instrumentalnej;
5. Faktura monofoniczna, polifoniczna i homofoniczna;
6. Polska muzyka ludowa oraz cechy tańców narodowych;
7. Tańce obce;
8. Muzyka ilustracyjna, programowa i autonomiczna;
9. Rodzaje ekspresji muzycznej;
10. Periodyzacja dziejów muzyki oraz podstawowe wiadomości o czołowych kompozytorach polskich i obcych.

7.5 Rozłożenie materiału w poszczególnych klasach

Klasa 5 cyklu sześcioletniego oraz klasa III cyklu czteroletniego

1. Muzyka ilustracyjna, programowa i autonomiczna.

- Obsada wykonawcza, elementy dzieła muzycznego, faktura, forma – powtórzenie

2. Tańce obce

- gawot, menuet, walc, polka, habanera, bolero, hopak, trepak, czardasz, tarantela, marsz.
- charakterystyka tańców:
 - kraj pochodzenia;
 - metrum;
 - tempo;
 - zwroty rytmiczne.

3. Sonata

- barokowa: (da chiesa i da camera),
 - solowa,
 - triowa,
 - concerto grosso;
- klasyczna:
 - cykl sonatowy,
 - forma sonatowa;
- romantyczna.

4. Fuga i środki techniki polifonicznej

- polifonia:
 - imitacyjna: ścisła i swobodna;
 - kontrastowa.
- budowa fugi
 - temat i przeprowadzenia.

5. Gatunki muzyki instrumentalnej

- preludium, pieśń bez słów, romans, kołysanka, barkarola, nokturn, legenda, etiuda, kaprys, scherzo, toccata.

6. Formy wokalne i wokarno – instrumentalne

- pieśń solowa:
 - zwrotkowa,
 - zwrotkowa z refrenem,
 - zwrotkowo-wariacyjna,
 - przekomponowana,
 - balladowa;
- pieśń chóralna *a cappella*;
- recytatyw: *secco*, *acomagnato*;
- aria;
- motet;
- madrygał;
- kantata;
- oratorium, pasja;
- msza.

1. Formy sceniczne

- opera i dramat muzyczny;
- operetka;
- balet.

Klasa 6 cyklu sześcioletniego oraz klasa IV cyklu czteroletniego.

I. Epoki w historii muzyki chronologia dziejów muzyki

1. Starożytność - czas trwania i podstawowe zagadnienia:

- terminologia muzyczna;
- skale starogreckie;
- instrumenty muzyczne;
- formy muzyczne.

2. Średniowiecze - czas trwania i podstawowe zagadnienia:

- pismo nutowe;
- skale kościelne;
- wykonawstwo;
- formy chorału gregoriańskiego;
- początki wielogłosowości (etapy rozwoju, pojęcie kontrapunktu);
- zabytki polskiej muzyki, średniowiecznej;
- muzyka świecka.

1. Renesans - ramy czasowe

- rozwój polifonii w Europie w kolejności chronologicznej:
 - muzyka angielska i niderlandzka;
 - muzyka francuska;
 - muzyka włoska;
 - szkoła wenecka;
 - renesansowa muzyka polska.
- inne zagadnienia:
 - instrumenty muzyczne,

- formy muzyki kościelnej i świeckiej.

3.Barok

- podział epoki na 3 fazy i ich charakterystyka
- twórczość kompozytorów:
 - włoskich;
 - francuskich;
 - polskich;
 - niemieckich.
- inne zagadnienia:
 - formy muzyczne – powtórzenie wiadomości z poprzedniego roku;
 - rozwój instrumentów muzycznych.

4.Klasycyzm - znaczenie terminu, ramy czasowe i cechy stylistyczne epoki

- twórczość klasyków wiedeńskich:
 - cykl sonatowych (sonaty, symfonie, kwartety smyczkowe, koncerty),
 - wielkie formy wokálně-instrumentalne (msze, oratoria, opery);
- twórczość polskiego Oświecenia.

5.Romantyzm

- charakterystyka cech stylistycznych i form muzycznych;
- podział epoki na:
 - wczesny romantyzm (I poł. XIX w.) :kompozytorzy i nowopowstałe formy: pieśń solowa , miniatura;
 - późny romantyzm(II poł XIXw) i jego 3 nurty
 - neoromantyzm i nowopowstałe formy (poemat symfoniczny, dramat muzyczny);
 - neoklasycyzm: szkoły narodowe: polska, rosyjska, czeska, norweska, fińska, hiszpańska.

6.Impresjonizm

- zmiany w technice kompozytorskiej w oparciu o powtórzenie wiadomości o elementach dzieła muzycznego.

7.Muzyka nowoczesna (XX i XXI w.)

- kierunki i nowe systemy dźwiękowe.

II. Chronologia dziejów muzyki (podsumowanie)

III. Powtórzenie wiadomości o epokach i kompozytorach.

7.6 Procedury osiągania celów edukacyjnych (sposoby, metody i techniki)

- Słuchanie utworów;
- Analiza formalna utworów;
- Rozpoznawanie utworów, stylów i epok;
- Rozmowa sterowana;
- Uczestnictwo w audycjach szkolnych i w koncertach filharmonicznych;
- Prezentacja przez uczniów budowy instrumentów i sposobów gry.

7.7 Opis założonych osiągnięć ucznia

Uczeń:

- zna elementy dzieła muzycznego,
- określa rodzaje rytmiki, melodyki, harmoniki, dynamiki, agogiki, artykulacji, kolorystyki;
- rozróżnia brzmienie instrumentów, głosów wokalnych i typów zespołów muzycznych;
- posiada wiedzę o aparacie wykonawczym i porządku partyturowym;

- potrafi określić środki wyrazu zastosowanych w utworach;
- rozróżnia w utworach zasady kształtowania formalnego: budowę okresową, ewolucyjną i ich rodzaje;
- rozpoznaje i potrafi określić fakturę słuchanych utworów;
- potrafi wymienić charakterystyczne cechy podstawowych gatunków i form muzycznych;
- posiada wiedzę o polskiej muzyce ludowej, tańcach narodowych ich stylizacji oraz umiejętność ich rozpoznawania;
- posiada podstawowe wiadomości o czołowych kompozytorach polskich i obcych;
- określa charakterystyczne cechy stylistyczne w poszczególnych epokach.

7.8 Metody oceny osiągnięć ucznia

Na *Audycjach Muzycznych* stosowana jest punktowa skala ocen. Uczniowie oceniani są na bieżąco przez nauczyciela prowadzącego, a na ewaluację składają się:

- Obserwacja ucznia podczas zajęć w grupie;
- Gotowość ucznia do zajęć – koncentracja;
- Aktywność na lekcji;
- Ocena bieżąca na lekcji;
- Ocena indywidualnie wykonywanych poleceń i ćwiczeń;
- Sprawdzian kontrolny:
 - a) forma pisemna;
 - b) forma ustna;
- Ocena prac domowych;
- Obserwacja zachowania.

Oceniane są:

- stopień opanowania wiedzy teoretycznej;
- umiejętność zastosowania zdobytych wiadomości przy analizie utworów;
- cechy osobowości (dyscyplina, pracowitość, wrażliwość);
- zainteresowania muzyczne;
- udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych

8. WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM OCENIANIA PRZEDMIOTÓW TEORETYCZNYCH W CYKLACH: SZEŚCIOLETNIM I CZTEROLETNIM

8.1 Postanowienia ogólne:

1. Niniejszy regulamin określa zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów z przedmiotów teoretycznych (kształcenie słuchu, rytmika, audycje muzyczne).
2. Nauczyciele przedmiotów teoretycznych informują uczniów na początku roku szkolnego o zasadach oceniania.
3. Oceny są jawne zarówno dla uczniów jak i rodziców.
4. Na prośbę ucznia lub jego rodziców nauczyciel powinien uzasadnić ocenę.

8.2 Cele i zakres WSO

1. Wewnątrzszkolne ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia ma na celu:
 - systematyczne informowanie ucznia o jego poziomie osiągnięć edukacyjnych;
 - motywowanie ucznia do systematycznej pracy;
 - rozwijanie zainteresowania i uzdolnień;
 - udzielanie bieżącej informacji o uzdolnieniach bądź trudnościach ucznia;
 - umożliwienie nauczycielom wprowadzenia odpowiednich metod i technik pracy z uczniem.

2. Wewnątrzszkolne ocenianie uczniów polega na:
 - ustaleniu oceny;
 - określeniu przez nauczyciela poziomu i postępów ucznia w przyswojeniu treści programu nauczania.

8.3 Zasady oceniania bieżącego

1. Uczeń ma prawo trzy razy w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do lekcji lub brak zadania.
2. Każde czwarte zgłoszenie nieprzygotowania upoważnia nauczyciela do wystawienia oceny niedostatecznej za trzy pierwsze.
3. Uczeń ma prawo przyjść na zajęcia nieprzygotowany po nieobecności.
4. W wypadku nieobecności ucznia na zajęciach, powinien on do tygodnia czasu po powrocie do szkoły uzupełnić wiadomości, łącznie z uzupełnieniem wpisów do zeszytu. Nauczyciel ma prawo odpytać ucznia z tego zakresu wiadomości.
5. Uczeń powinien poprawić częściowe oceny niedostateczne i dopuszczające w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
6. Na prośbę ucznia nauczyciel może dać szansę poprawy oceny częściowej dostatecznej lub dobrej na następnej lekcji po uzgodnieniu z nauczycielem, przy czym nie istnieje możliwość poprawy oceny z dyktand.
7. Wszelkiego rodzaju dyktanda z kształcenia słuchu traktowane są jako niezapowiedziane kartkówki na oceny trwające około 20 minut.
8. Sprawdziany, przez które rozumie się pisemną formę sprawdzenia wiadomości, powinny być zapowiedziane przez nauczyciela na co najmniej 1 tydzień wcześniej.
9. W przypadku zastrzeżeń ucznia, co do oceny semestralnej istnieje możliwość odpytania ucznia z przerobionego w semestrze materiału po złożeniu podania do kierownika Sekcji Teoretycznej i ustaleniu terminu sprawdzenia wiadomości.
10. Oceny częściowe powinny być wpisane do zeszytu ucznia, aby rodzice mieli wgląd w postępy ucznia w nauce.
11. Uczeń nieobecny na sprawdzianach pisemnych powinien napisać je w późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem terminie.
12. Uczeń, który opuścił więcej niż 50% zajęć jest nieklasyfikowany z przedmiotu.

8.4 Ogólne zasady oceniania ucznia

1. Oceny bieżące, semestralne i końcoworoczne:
 - a) celująca
 - b) bardzo dobra
 - c) dobra
 - d) dostateczna
 - e) dopuszczająca
 - f) niedostateczna
2. Przy wystawianiu ocen bieżących dopuszcza się stawianie plusów i minusów.¹
3. Ocena semestralna i końcoworoczna wystawiana jest na podstawie co najmniej czterech ocen częściowych, ale nie musi być średnią tych ocen, ponieważ waga przerabianych zagadnień jest różna.
4. Uczniów kończących przedmiot Podstawy rytmiki w klasie trzeciej cyklu sześcioletniego obowiązuje sprawdzian umiejętności przeprowadzany w obecności drugiego nauczyciela przedmiotów teoretycznych.
5. Uczniów kończących szkołę obowiązuje sprawdzian pisemny i ustny z kształcenia słuchu, przeprowadzany w obecności drugiego nauczyciela przedmiotów teoretycznych.
6. Ocena na świadectwie ukończenia szkoły uwzględnia poziom wiedzy i umiejętności w całym procesie kształcenia z danego przedmiotu.

8.5 Kryteria oceniania ucznia z przedmiotu *Podstawy rytmiki* w cyklu sześcioletnim

8.5.1 Klasa 1

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada doskonałą, ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) doskonale utrzymuje stałe tempo i natychmiast reaguje na zmiany tempa;
- c) w sposób celujący realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) w sposób celujący realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 1;
- e) wykazuje się wyjątkową pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się celującą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- g) bezbłędnie zapisuje ćwiczenia rytmiczne z pamięci;
- h) potrafi starannie i bezbłędnie zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) doskonale zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się wyjątkową ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) zawsze jest przygotowany do lekcji;
- l) jest aktywny na lekcji.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada bardzo dobrą, ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych
- b) ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych
- c) bardzo dobrze utrzymuje stałe tempo i natychmiast reaguje na zmiany tempa
- d) w sposób bardzo dobry realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji
- e) w sposób bardzo dobry realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 1
- f) wykazuje się bardzo dobrą pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach
- g) wykazuje się bardzo dobrą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych
- h) szybko i poprawnie zapisuje ćwiczenia rytmiczne z pamięci
- i) potrafi bezbłędnie zapisywać znaki notacji muzycznej
- j) bardzo dobrze zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach
- k) wykazuje się bardzo dobrą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych
- l) zawsze jest przygotowany do lekcji
- m) jest aktywny na lekcji

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada dobrą, ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) potrafi utrzymać stałe tempo i reaguje na zmiany tempa;
- c) dobrze realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) dobrze realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 1;
- e) wykazuje się dobrą pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się dobrą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- g) poprawnie zapisuje ćwiczenia rytmiczne z pamięci;
- h) potrafi dobrze zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) dobrze zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je

- samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się dobrą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
 - k) jest przygotowany do lekcji;
 - l) jest aktywny na lekcji.
- 4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:**
- a) posiada słabą, ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
 - b) z trudnością utrzymuje stałe tempo i słabo reaguje na zmiany tempa;
 - c) ma trudności w realizacji ćwiczeń i zadań z zakresu inhibicji i incytacji;
 - d) słabo realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 1;
 - e) posiada słabą pamięć muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
 - f) wykazuje się słabą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
 - g) słabo zapisuje ćwiczenia rytmiczne z pamięci;
 - h) zapisuje znaki notacji muzycznej;
 - i) słabo zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i nie zawsze potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
 - j) wykazuje się słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
 - k) nie zawsze jest przygotowany do lekcji;
 - l) jest mało aktywny na lekcji;
 - m) może rokować problemy w dalszym kształceniu muzycznym.
- 5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:**
- a) posiada bardzo słabą, ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych;
 - b) ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
 - c) nie potrafi utrzymać stałego tempa i reagować na zmiany tempa;
 - d) ma trudności w realizacji ćwiczeń i zadań z zakresu inhibicji i incytacji;
 - e) bardzo słabo realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 1;
 - f) posiada bardzo słabą pamięć muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
 - g) wykazuje się bardzo słabą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
 - h) z trudnością zapisuje ćwiczenia rytmiczne z pamięci;
 - i) popełnia częste błędy w zapisie znaków notacji muzycznej;
 - j) w minimalnym stopniu zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i nie potrafi ich samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
 - k) wykazuje się bardzo słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
 - l) nie przygotowuje się do lekcji;
 - m) nie podejmuje samodzielnych działań, biernie uczestniczy w lekcji;
 - n) może rokować problemy w dalszym kształceniu muzycznym.
- 6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:**
- a) nie jest w stanie wykonać najprostszych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela;
 - b) nie potrafi realizować ćwiczeń i zadań z zakresu inhibicji i incytacji;
 - c) nie potrafi realizować ćwiczeń i zadania z zakresu metrytmiki objętych programem nauczania klasy 1;
 - d) nie posiada pamięci muzyczno – ruchowej;
 - e) nie zna zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
 - f) nie potrafi zapisać ćwiczeń rytmicznych z pamięci;
 - g) nie zna zapisu znaków notacji muzycznej;

- h) nie zna podstawowych zagadnień teoretycznych objętych programem nauczania;
 - i) wykazuje się bardzo słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
 - j) jest zawsze nieprzygotowany do lekcji;
 - k) nie jest zainteresowany przedmiotem.
- Ocena niedostateczna uniemożliwia dalsze kształcenie w szkole muzycznej.

8.5.2 Klasa 2

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) rozwinął w stopniu celującym nabytą w pierwszym roku nauczania ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) doskonale utrzymuje stałe tempo i natychmiast reaguje na zmiany tempa;
- c) w sposób celujący realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) w sposób celujący realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrorhythmiki objęte programem nauczania klasy 2;
- e) wykazuje się wyjątkową pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się celującą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- g) bezbłędnie zapisuje dyktanda rytmiczne;
- h) potrafi starannie i bezbłędnie zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) doskonale zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się wyjątkową ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) zawsze jest przygotowany do lekcji;
- l) jest wyjątkowo aktywny na lekcji.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) rozwinął w stopniu bardzo dobrym nabytą w pierwszym roku nauczania ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) bardzo dobrze utrzymuje stałe tempo i natychmiast reaguje na zmiany tempa;
- c) bardzo dobrze realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) bardzo dobrze realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrorhythmiki objęte programem nauczania klasy 2;
- e) wykazuje się bardzo dobrą pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się bardzo dobrą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- g) bardzo dobrze zapisuje dyktanda rytmiczne;
- h) potrafi bezbłędnie zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) bardzo dobrze zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się bardzo dobrą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) zawsze jest przygotowany do lekcji;
- l) jest aktywny na lekcji.

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) w stopniu dobrym rozwinął nabytą w pierwszym roku nauczania ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) potrafi utrzymać stałe tempo i prawidłowo reaguje na zmiany tempa;
- c) dobrze realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;

- d) dobrze realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 2;
- e) wykazuje się dobrą pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się dobrą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- g) dobrze zapisuje dyktanda rytmiczne;
- h) potrafi poprawnie zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) dobrze zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się dobrą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) jest przygotowany do lekcji;
- l) jest aktywny na lekcji.

4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) w niewielkim stopniu rozwinął nabytą w pierwszym roku nauczania ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) ma trudności z utrzymaniem stałego tempa i reakcją na zmiany tempa;
- c) słabo realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) słabo realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 2;
- e) posiada słabą pamięć muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się słabą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- g) ma trudności z zapisem dyktand rytmicznych;
- h) zapisuje znaki notacji muzycznej;
- i) słabo zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i nie zawsze potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) nie zawsze jest przygotowany do lekcji;
- l) jest mało aktywny na lekcji;
- m) może rokować problemy w dalszym kształceniu muzycznym.

5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada bardzo słabą, ogólną sprawność i poczucie estetyki ruchu w realizowanych ćwiczeniach, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) nie potrafi utrzymać stałego tempa i reagować na zmiany tempa;
- c) ma trudności w realizacji ćwiczeń i zadań z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) bardzo słabo realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 2;
- e) posiada bardzo słabą pamięć muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się bardzo słabą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- g) z trudnością zapisuje dyktanda rytmiczne;
- h) popełnia częste błędy w zapisie znaków notacji muzycznej;
- i) w minimalnym stopniu zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i nie potrafi ich samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się bardzo słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) nie przygotowuje się do lekcji;
- l) nie podejmuje samodzielnych działań, biernie uczestniczy w lekcji;
- m) może rokować problemy w dalszym kształceniu muzycznym.

6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie jest w stanie wykonać najprostszych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela;
- b) nie potrafi realizować ćwiczeń i zadań z zakresu inhibicji i incytacji;
- c) nie potrafi realizować ćwiczeń i zadania z zakresu metrytmiki objętych programem nauczania klasy 2;
- d) nie posiada pamięci muzyczno – ruchowej;
- e) nie zna zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych;
- f) nie potrafi zapisywać dyktand rytmicznych;
- g) nie zna zapisu znaków notacji muzycznej;
- h) nie zna podstawowych zagadnień teoretycznych objętych programem nauczania;
- i) wykazuje się bardzo słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- j) jest zawsze nieprzygotowany do lekcji;
- k) nie jest zainteresowany przedmiotem.

Ocena niedostateczna uniemożliwia dalsze kształcenie w szkole muzycznej.

8.5. 3 Klasa 3

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada rozwinięte w stopniu celującym poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) doskonale utrzymuje stałe tempo i natychmiast reaguje na zmiany tempa;
- c) w sposób celujący realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) w sposób celujący realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 3;
- e) wykazuje się wyjątkową pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się celującą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych w taktach dwudzielnym i trójdzielnym;
- g) bezbłędnie zapisuje dyktanda rytmiczne;
- h) potrafi starannie i bezbłędnie zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) doskonale zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się wyjątkową ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) posiada rozwiniętą wyobraźnię i orientację ruchowo-przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych;
- l) zawsze jest przygotowany do lekcji;
- m) jest wyjątkowo aktywny na lekcji.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada rozwinięte w stopniu bardzo dobrym poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) bardzo dobrze utrzymuje stałe tempo i natychmiast reaguje na zmiany tempa;
- c) w sposób bardzo dobry realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) w sposób bardzo dobry realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 3;
- e) wykazuje się bardzo dobrą pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się bardzo dobrą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych w taktach dwudzielnym i trójdzielnym;
- g) bardzo dobrze zapisuje dyktanda rytmiczne;

- h) potrafi starannie i bezbłędnie zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) bardzo dobrze zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się bardzo dobrą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) posiada wyobraźnię i orientację ruchowo- przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych;
- l) zawsze jest przygotowany do lekcji;
- m) jest wyjątkowo aktywny na lekcji.

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada rozwinięte w stopniu dobrym poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) potrafi utrzymać stałe tempo i prawidłowo reaguje na zmiany tempa;
- c) dobrze realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) dobrze realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 3;
- e) wykazuje się dobrą pamięcią muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się dobrą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych w taktach dwudzielnym i trójdzielnym;
- g) dobrze zapisuje dyktanda rytmiczne;
- h) potrafi poprawnie zapisywać znaki notacji muzycznej;
- i) dobrze zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się dobrą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) posiada wyobraźnię i orientację ruchowo- przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych;
- l) jest przygotowany do lekcji;
- m) jest aktywny na lekcji.

4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) w niewielkim stopniu rozwinął poczucie estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, zadaniach koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) ma trudności z utrzymaniem stałego tempa i reakcją na zmiany tempa;
- c) słabo realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) słabo realizuje ćwiczenia i zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 3;
- e) posiada słabą pamięć muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach wykazuje się słabą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych w taktach dwudzielnym i trójdzielnym;
- f) ma trudności z zapisem dyktand rytmicznych;
- g) zapisuje znaki notacji muzycznej;
- h) słabo zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i nie zawsze potrafi je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- i) wykazuje się słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- j) posiada słabą wyobraźnię i orientację ruchowo- przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych;
- k) nie zawsze jest przygotowany do lekcji;
- l) jest mało aktywny na lekcji.

5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) nie posiada poczucia estetyki ruchu w wykonywanych ćwiczeniach ruchowych, zadaniach

- koordynacyjno – ruchowych i układach tanecznych;
- b) nie potrafi utrzymać stałego tempa i reagować na zmiany tempa;
- c) ma trudności z realizacją ćwiczeń i zadań z zakresu inhibicji i incytacji;
- d) bardzo słabo realizuje ćwiczenia zadania z zakresu metrytmiki objęte programem nauczania klasy 3;
- e) posiada bardzo słabą pamięć muzyczno – ruchową w wykonywanych zadaniach;
- f) wykazuje się słabą znajomością teoretyczną i praktyczną prawidłowego zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych w taktach dwudzielnym i trójdzielnym;
- g) z trudnością zapisuje dyktanda rytmiczne;
- h) popełnia częste błędy w zapisie znaków notacji muzycznej;
- i) w minimalnym stopniu zna zagadnienia teoretyczne objęte programem nauczania i nie potrafi ich samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach;
- j) wykazuje się bardzo słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- k) wykazuje się bardzo słabą wyobraźnią i orientacją ruchowo- przestrzenną w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych;
- l) nie przygotowuje się do lekcji;
- m) nie podejmuje samodzielnych działań, biernie uczestniczy w lekcji;
- n) może rokować problemy w dalszym kształceniu muzycznym.

6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie jest w stanie wykonać najprostszych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela;
- b) nie potrafi realizować ćwiczeń i zadań z zakresu inhibicji i incytacji;
- c) nie potrafi realizować ćwiczeń i zadania z zakresu metrytmiki objętych programem nauczania klasy 3;
- d) nie posiada pamięci muzyczno – ruchowej;
- e) nie zna zapisu muzycznego: wartości rytmicznych nut i pauz oraz oznaczeń taktowych w taktach dwudzielnym i trójdzielnym;
- f) nie potrafi zapisywać dyktand rytmicznych;
- g) nie zna zapisu znaków notacji muzycznej;
- h) nie zna podstawowych zagadnień teoretycznych objętych programem nauczania;
- i) wykazuje się bardzo słabą ekspresją muzyczną i inwencją twórczą w realizowaniu zadań opartych na ruchu, śpiewie i grze na instrumentach perkusyjnych;
- j) nie posiada wyobraźni i orientacji ruchowo- przestrzennej w ćwiczeniach ruchowych z elementami improwizacji, ruchowej interpretacji piosenek i utworów muzycznych;
- k) jest zawsze nieprzygotowany do lekcji;
- l) nie jest zainteresowany przedmiotem.

Ocena niedostateczna uniemożliwia dalsze kształcenie w szkole muzycznej.

8.6 Kryteria oceniania ucznia z przedmiotu *Kształcenie słuchu w cyklu sześć- i czteroletnim*

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres materiału danej klasy oraz zagadnienia i umiejętności poszerzone o wiadomości fakultatywne będące efektem samodzielnej pracy wynikającej z indywidualnych zainteresowań:

- a) bezbłędnie pod względem intonacyjnym i rytmicznym wykonuje piosenki 1 - i 2 - głosowe oraz kanony,
- b) perfekcyjnie określa i buduje od różnych dźwięków w górę i w dół interwały proste i złożone,
- c) doskonale zna nazewnictwo interwałów złożonych, bezbłędnie je rozpoznaje i potrafi

zbudować i zapisać dźwiękami i symbolami oraz znaleźć je w utworach wielogłosowych,

- d) szybko i bezbłędnie rozpoznaje oraz określa poznane struktury harmoniczne, grane melodycznie lub harmonicznie w różnych rejestrach,
- e) bezbłędnie i szybko potrafi zbudować i intonować rodzaje poznane akordy w górę i w dół od podanych dźwięków
- f) bezbłędnie potrafi określić rozmieszczenie trójdźwięków na stopniach gam durowych i molowych,
- g) bezbłędnie i szybko rozpoznaje, buduje i rozwiązuje wszystkie postaci dominanty septymowej w określonych tonacjach lub od podanych dźwięków,
- h) bezbłędnie pod względem intonacyjnym i rytmicznym odtwarza melodie głosem z nazywaniem dźwięków solmizacją i nazwami literowymi,
- i) szybko i bezbłędnie zapisuje dyktanda rytmiczne i melodyczno - rytmiczne w kluczu wiolinowym i basowym,
- j) doskonale zna i intonuje gamy durowe, molowe objęte w programie nauczania danej klasy,
- k) bezbłędnie zna rozmieszczenie trytonów w gamach i umie je zaśpiewać z rozwiązaniem,
- l) bezbłędnie zna rozmieszczenie interwałów charakterystycznych na stopniach gam durowych i molowych,
- m) perfekcyjnie opanował znajomość koła kwintowego (gamy durowe i molowe we wszystkich odmianach),
- n) bezbłędnie czyta nuty w poznanych tonacjach,
- o) komponuje własne piosenki i miniatury instrumentalne oraz tworzy akompaniament lub drugi głos do piosenek,
- p) jest aktywny na lekcji,
- q) doskonale zna zagadnienia tematyczne objęte programem nauczania i umie je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach,
- r) zawsze jest przygotowany do lekcji i przygotowuje więcej materiału niż było zadane,
- s) bierze udział w konkursach szkolnych i międzyszkolnych, osiąga w nich sukcesy,
- t) interesuje się życiem muzycznym miasta, bierze udział w imprezach kulturalnych.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który w stopniu bardzo dobrym opanował zakres materiału danej klasy:

- a) bardzo dobrze pod względem intonacyjnym i rytmicznym wykonuje piosenki jedno - i dwugłosowe oraz kanony,
- b) bardzo dobrze określa i buduje interwały proste od różnych dźwięków w górę i w dół w kluczu wiolinowym i basowym,
- c) bezbłędnie rozpoznaje i określa poznane akordy grane melodycznie lub harmonicznie w różnych rejestrach,
- d) bezbłędnie potrafi zbudować i intonować poznane akordy i ich postacie w górę i w dół od podanych dźwięków,
- e) prawidłowo określa rozmieszczenie trójdźwięków na stopniach gam durowych i molowych,
- f) bezbłędnie rozpoznaje, buduje i rozwiązuje wszystkie postaci dominanty septymowej w określonych tonacjach lub od podanych dźwięków,
- g) bardzo dobrze pod względem intonacyjnym i rytmicznym odtwarza melodie głosem z nazywaniem dźwięków solmizacją i nazwami literowymi,
- h) prawidłowo zapisuje dyktanda rytmiczne i melodyczno - rytmiczne w kluczu wiolinowym i basowym,
- i) bardzo dobrze zna i intonuje gamy durowe, molowe w poznanych odmianach,
- j) bardzo dobrze zna rozmieszczenie trytonów w gamach i umie je zaśpiewać z rozwiązaniem,

- k) bardzo dobrze zna rozmieszczenie interwałów charakterystycznych na stopniach gam durowych i molowych,
- l) bezbłędnie opanował znajomość koła kwintowego (gamy durowe i molowe we wszystkich odmianach),
- m) bezbłędnie czyta nuty w poznanych tonacjach,
- n) komponuje własne piosenki i miniatury instrumentalne oraz tworzy akompaniament lub drugi głos do piosenek,
- o) jest aktywny na lekcji i proponuje ciekawe rozwiązania,
- p) bardzo dobrze zna zagadnienia tematyczne objęte programem nauczania i umie je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach
- q) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami;
- r) zawsze jest przygotowany do lekcji i przygotowuje więcej materiału niż było zadane,
- s) interesuje się życiem muzycznym miasta, bierze udział w imprezach kulturalnych.

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował zakres materiału danej klasy:

- a) dość czysto i poprawnie pod względem intonacyjnym i rytmicznym wykonuje piosenki jednogłosowe oraz kanony;
- b) dobrze określa i buduje interwały proste od różnych dźwięków w górę i w dół w kluczu wiolinowym i basowym;
- c) rozpoznaje i określa poznane akordy i ich postacie grane melodycznie lub harmonicznym w różnych rejestrach,
- d) potrafi zbudować i intonować poznane akordy i ich postacie w górę i w dół od podanych dźwięków,
- e) poprawnie określa rozmieszczenie trójdźwięków na stopniach gam durowych i molowych,
- f) poprawnie rozpoznaje, buduje i rozwiązuje wszystkie postaci dominanty septymowej w określonych tonacjach lub od podanych dźwięków,
- g) dobrze pod względem intonacyjnym i rytmicznym odtwarza melodie głosem z nazywaniem dźwięków solmizacją i nazwami literowymi,
- h) poprawnie zapisuje jednogłosowe dyktanda rytmiczne i melodyczno - rytmiczne w kluczu wiolinowym i basowym;
- i) dobrze zna i intonuje gamy durowe, molowe objęte programem nauczania danej klasy,
- j) dobrze zna rozmieszczenie trytonów w gamach i umie je zaśpiewać z rozwiązaniem,
- k) dobrze zna rozmieszczenie interwałów charakterystycznych na stopniach gam durowych i molowych,
- l) poprawnie opanował znajomość koła kwintowego (gamy durowe i molowe we wszystkich odmianach),
- m) poprawnie czyta nuty w poznanych tonacjach;
- n) poprawnie tworzy akompaniament lub drugi głos do piosenek;
- o) jest aktywny na lekcji;
- p) dobrze zna zagadnienia tematyczne objęte programem nauczania i umie je samodzielnie wykorzystać w ćwiczeniach i zadaniach,
- q) poprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami wykraczającymi poza program nauczania,
- r) sporadycznie jest nieprzygotowany do lekcji.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował podstawowe elementy wiadomości programowych, pozwalające mu na zrozumienie najważniejszych zagadnień:

- a) potrafi śpiewać piosenki jednogłosowe oraz kanony,
- b) w stopniu zadowalającym rozpoznaje, określa, buduje i intonuje słyszane interwały proste,
- c) w stopniu zadowalającym rozpoznaje, określa i intonuje poznane akordy,
- d) nie zawsze potrafi zbudować i intonować akordy w poznanych postaciach,

- e) słabo rozpoznaje, buduje i intonuje dominantę septymową we wszystkich postaciach z rozwiązaniem w określonych tonacjach lub od podanego dźwięku,
- f) w stopniu zadowalającym odtwarza głosem melodie zapisane w kluczu wiolinowym i basowym,
- g) zna budowę, poprawnie intonuje gamy durowe i molowe w poznanych odmianach i ich triady,
- h) słabo zna rozmieszczenie trytonów w gamach i umie je zaśpiewać z rozwiązaniem,
- i) słabo opanował znajomość koła kwintowego,
- j) słabo zapisuje jednogłosowe dyktanda rytmiczne i melodyczno – rytmiczne,
- k) słabo czyta nuty nazwami solmizacyjnymi i literowymi w kluczu wiolinowym i basowym,
- l) słabo zna zagadnienia teoretyczne i nie zawsze potrafi je wykorzystywać w praktyce,
- m) jest mało aktywny na zajęciach,
- n) dość często jest nieprzygotowany do lekcji,
- o) może mieć trudności w dalszym kształceniu.

4. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który ma niepełne wiadomości, ale istnieje możliwość usunięcia ich braków:

- a) nie potrafi intonować prawidłowo piosenek jednogłosowych oraz kanonów,
- b) z trudnością rozpoznaje, określa, buduje i intonuje interwały proste,
- c) z trudnością rozpoznaje i określa poznane akordy grane w różnych rejestrach,
- d) z trudnością buduje i intonuje trójdźwięki,
- e) nie potrafi rozpoznać, budować i rozwiązywać dominanty septymowej
- f) słabo intonuje gamy durowe i molowe przewidziane programem nauczania, słabo zna ich triady i budowę,
- g) nie zna rozmieszczenia trytonów w gamach i nie umie ich zaśpiewać z rozwiązaniem,
- h) nie opanował znajomości koła kwintowego,
- i) bardzo słabo zapisuje jednogłosowe dyktanda rytmiczne i melodyczno – rytmiczne,
- j) słabo czyta nuty nazwami literowymi w kluczu wiolinowym i basowym,
- k) w minimalnym stopniu opanował wiedzę teoretyczną i nie potrafi samodzielnie wykorzystać jej w praktyce,
- l) nie podejmuje samodzielnych działań, biernie uczestniczy w lekcji,
- m) nie przygotowuje się do lekcji, nie przynosi prac domowych.

Ocena dopuszczająca uniemożliwia dalsze kształcenie w szkole muzycznej.

5. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych umiejętności, a poważne braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze kształcenie i rozwijanie umiejętności, nie jest w stanie wykonać zadań przewidzianych programem nauczania danej klasy nawet przy pomocy nauczyciela:

- a) nie potrafi rozpoznawać, budować i intonować struktur melodycznych i harmoniczych,
- b) nie zna gam durowych i molowych przewidzianych programem nauczania,
- c) nie zna koła kwintowego,
- d) nie potrafi zapisać jednogłosowego dyktanda rytmicznego ani melodyczno – rytmicznego,
- e) nie umie czytać nut głosem w kluczach wiolinowym i basowym,
- f) nie zna podstawowych zagadnień teoretycznych,
- g) jest zawsze nieprzygotowany do lekcji,
- h) nie jest zainteresowany przedmiotem.

Ocena niedostateczna uniemożliwia kształcenie w szkole muzycznej

8.7 Kryteria oceniania ucznia z przedmiotu *Audycje muzyczne/ Wiedza o muzyce* w cyklu sześcioletnim (klasy 4 - 6) i cyklu czteroletnim (klasy II - IV)

Klasa 4 i II

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) znakomicie opanował materiał objęty programem nauczania;
- b) posiadał umiejętności bezbłędnego rozpoznawania barwy instrumentów w utworach solowych, kameralnych i symfonicznych, barwy głosów ludzkich i zespołów wokalnych;
- c) zna doskonale elementy muzyki, ich rodzaje, potrafi je określić i opisać w słuchanych utworach;
- d) samodzielnie i bezbłędnie analizuje budowę okresową i ewolucyjną słuchanych utworów;
- e) doskonale rozpoznaje proste formy muzyczne;
- f) bezbłędnie rozpoznaje polskie tańce narodowe, zna ich charakterystyczne cechy i rozpoznaje je w utworach ludowych i stylizowanych;
- g) doskonale umie zastosować wiadomości teoretyczne samodzielnych działaniach muzycznych;
- h) jest zawsze przygotowany do lekcji, systematycznie odrabia prace domowe;
- i) czynnie i twórczo uczestniczy w zajęciach;
- j) tworzy własną fonotekę.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania;
- b) prawidłowo rozpoznaje barwę instrumentów w utworach solowych, kameralnych i symfonicznych, głosów ludzkich i zespołów wokalnych;
- c) potrafi określić rodzaje elementów muzycznych w słuchanych utworach;
- d) bardzo dobrze określa budowę okresową i ewolucyjną słuchanych utworów;
- e) bez trudu rozpoznaje proste formy muzyczne;
- f) bardzo dobrze rozpoznaje narodowe tańce polskie i umie określić ich charakterystyczne cechy w utworach ludowych i stylizowanych;
- g) umie z łatwością zastosować zdobytą wiedzę teoretyczną w praktyce;
- h) jest zawsze dobrze przygotowany do lekcji, nie zaniedbuje pracy domowej;
- i) aktywnie uczestniczy w zajęciach, jest żywo zainteresowany omawianymi zagadnieniami;
- j) chętnie sięga do lektury wskazanej przez nauczyciela, samodzielnie słucha utworów;
- k) samodzielnie uczestniczy w audycjach muzycznych i koncertach.

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) w stopniu zadowalającym opanował materiał przewidziany programem nauczania;
- b) potrafi dobrze rozpoznać przykłady muzyczne, omówić prawidłowo ich budowę okresową i ewolucyjną;
- c) potrafi omówić elementy muzyczne i scharakteryzować je w słuchanych utworach z niewielką pomocą nauczyciela;
- d) poprawnie rozpoznaje instrumenty muzyczne, rodzaje głosów, zespoły wokalne i instrumentalne;
- e) zna charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych i potrafi je rozpoznać w utworach ludowych i stylizowanych;
- f) umie zastosować posiadaną wiedzę w praktyce;
- g) jest przygotowany do lekcji, poprawnie realizuje pracę domową;
- h) stara się uczestniczyć aktywnie w zajęciach;
- i) wykazuje średnie zainteresowanie przedmiotem, korzysta z proponowanej przez nauczyciela lektury;
- j) uczestniczy w audycjach i koncertach zasugerowanych przez pedagoga.

4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada podstawowe wiadomości przewidziane programem nauczania;
- b) posiada zadowalające umiejętności rozpoznawania barwy instrumentów muzycznych,

- głosów ludzkich, zespołów wokalnych i instrumentalnych;
- c) ma trudności w omawianiu i rozpoznawaniu prostych form muzycznych;
- d) analizuje prezentowane utwory pod kątem elementów dzieła muzycznego tylko z pomocą nauczyciela;
- e) słabo zna podstawowe cechy polskich tańców narodowych i nie zawsze umie je rozpoznać w utworach ludowych i stylizowanych;
- f) jest niesystematyczny w pracy, nie odrabia zadań;
- g) biernie uczestniczy w zajęciach;
- h) wykazuje słabe zainteresowanie muzyką, w ograniczonym stopniu korzysta z literatury pomocniczej;
- i) rzadko uczestniczy w audycjach muzycznych i koncertach.

5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) przewidziane programem wiadomości opanował w ograniczonym zakresie;
- b) w minimalnym zakresie posiadał umiejętności słuchowej analizy barw instrumentów muzycznych, głosów ludzkich, zespołów wokalnych i instrumentalnych;
- c) w minimalnym zakresie zna elementy dzieła muzycznego, nie potrafi ich omówić w słuchanych utworach;
- d) rozpoznaje proste formy muzyczne wyłącznie z dużą pomocą nauczyciela;
- e) posiada minimalne wiadomości z zakresu podstawowych cech narodowych tańców polskich i nie potrafi ich rozróżniać;
- f) nie przygotowuje się do lekcji, rzadko odrabia pracę domową;
- g) biernie uczestniczy w zajęciach, wykazuje brak zainteresowania przedmiotem;
- h) nie uczestniczy w audycjach i koncertach.

Braki w wiadomościach nie przekreślają dalszego kształcenia.

6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował niezbędnego minimum programowego;
- b) nie posiadał umiejętności objętych programem nauczania;
- c) nie umie przeprowadzić prostej analizy słuchowej nawet z pomocą nauczyciela;
- d) nie potrafi umiejętności zastosować w praktyce;
- e) nie przygotowuje się do lekcji i nie bierze w niej udziału;
- f) nie odrabia pracy domowej i nie interesuje się przedmiotem.

Ocena niedostateczna uniemożliwia uniemożliwia promocję.

Klasa 5 i III

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza program nauczania;
- b) bezbłędnie opanował terminologię teoretyczną i potrafi się nią doskonale posługiwać;
- c) posiada bardzo dobrą zdolność analitycznego słuchania utworów muzycznych, umie dokonać analizy faktury oraz określić obsadę wykonawczą;
- d) samodzielnie określa i opisuje własnymi słowami nastrój utworu i rodzaj ekspresji;
- e) potrafi doskonale scharakteryzować i określić formy muzyczne wokalne, wokально - instrumentalne i instrumentalne;
- f) doskonale zna charakterystyczne cechy tańców obcych i bezbłędnie je rozpoznaje w słuchanych utworach;
- g) doskonale zna terminologię muzyczną i potrafi ją odpowiednio zastosować w praktyce;
- h) jest zawsze przygotowany do lekcji, przygotowuje pracę domową, żywo i aktywnie uczestniczy w lekcji podejmując samodzielne działania;
- i) interesuje się sztuką, a szczególnie muzyką, śledzi wydarzenia kulturalne, w tym i muzyczne, samodzielnie poszerza swoją wiedzę poprzez lekturę i słuchanie muzyki,

- uczestniczy w audycjach i koncertach;
- j) bierze udział w konkursach szkolnych i międzyszkolnych.
- 2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:**
- a) posiada pełny zakres wiedzy i umiejętności przewidzianych programem nauczania;
 - b) potrafi samodzielnie analizować słuchane utwory pod względem faktury, obsady i formy;
 - c) potrafi określić i opisać własnymi słowami nastrój utworu i rodzaj ekspresji;
 - d) potrafi samodzielnie rozpoznać i zanalizować formy muzyczne wokalne, wokально - instrumentalne i instrumentalne;
 - e) bardzo dobrze zna charakterystyczne cechy tańców obcych i potrafi je rozpoznać w słuchanych utworach;
 - f) zna bardzo dobrze terminologię muzyczną i potrafi ją odpowiednio zastosować w praktyce;
 - g) jest zawsze przygotowany do lekcji, odrabia prace domowe, uczestniczy aktywnie w zajęciach;
 - h) poszerza swoją wiedzę o dodatkową lekturę rozwijając swoje zainteresowania muzyczne, śledzi wydarzenia kulturalne, uczęszcza na koncerty i audycje.
- 3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:**
- a) dobrze opanował wiadomości objęte programem nauczania;
 - b) potrafi rozpoznać i omówić przykłady muzyczne oraz scharakteryzować pod względem obsady wykonawczej, faktury i formy oraz potrafi zastosować wiedzę teoretyczną w praktyce;
 - c) potrafi rozpoznać formy muzyczne wokalne, wokально - instrumentalne i instrumentalne;
 - d) zna charakterystyczne cechy tańców obcych i potrafi je rozpoznać w słuchanych utworach;
 - e) jest przygotowany do lekcji, odrabia pracę domową;
 - f) stara się aktywnie uczestniczyć w lekcji, korzysta z lektury proponowanej przez nauczyciela;
 - g) uczestniczy w audycjach i koncertach.
- 4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:**
- a) opanował podstawowe treści programowe, w dostatecznym stopniu posługuje się posiadanymi wiadomościami z zakresu faktury i formy;
 - b) określa nastrój utworu i rodzaj ekspresji słuchanych utworów z pomocą nauczyciela;
 - c) nie posiada pełnego zakresu słownictwa i terminologii muzycznej;
 - d) opanował podstawowe cechy tańców obcych i rozpoznaje je w słuchanych utworach z pomocą nauczyciela;
 - e) niesystematycznie przygotowuje się do zajęć, zaniedbuje pracę domową;
 - f) biernie uczestniczy w lekcjach;
 - g) w ograniczonym stopniu korzysta z polecanej przez nauczyciela lektury;
 - h) wykazuje słabe zainteresowanie przedmiotem, rzadko uczestniczy w audycjach i koncertach.
- 5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:**
- a) w ograniczonym zakresie opanował podstawowe wiadomości z zakresu programu nauczania;
 - b) nie potrafi samodzielnie dokonać analizy słuchanych utworów muzycznych;
 - c) wykazuje duże braki w wiedzy z zakresu faktury, form muzycznych i obsady wykonawczej;
 - d) w minimalnym stopniu zna charakterystyczne cechy tańców obcych i nie potrafi ich rozpoznać w słuchanych utworach;
 - e) w minimalnym stopniu opanował zagadnienia teoretyczne i nomenklaturę muzyczną, posługiwanie się nią sprawia mu trudności;
 - f) nie przygotowuje się do lekcji i nie odrabia prac domowych;
 - g) biernie uczestniczy w zajęciach i wykazuje brak zainteresowania przedmiotem;

- h) nie uczestniczy w audycjach i koncertach.

Braki w wiadomościach nie przekreślają dalszego kształcenia.

6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował niezbędnego minimum programowego;
- b) nie potrafi rozróżnić i scharakteryzować słuchanych utworów;
- c) nie opanował podstawowych zagadnień i problemów teoretycznych;
- d) nie opanował wiedzy z zakresu faktury, form muzycznych i obsady wykonawczej;
- e) nie opanował wiedzy na temat tańców obcych i nie potrafi ich rozpoznać;
- f) nie potrafi wykonać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela;
- g) nie przygotowuje się do lekcji, nie bierze w niej udziału, nie odrabia pracy domowej, nie interesuje się muzyką.

Ocena niedostateczna uniemożliwia promocję.

Klasa 6 i klasa IV

1. Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza przewidziany program nauczania;
- b) doskonale opanował materiał teoretyczny;
- c) potrafi doskonale scharakteryzować epokę, elementy muzyki, fakturę;
- d) potrafi określić formę prezentowanych utworów;
- e) zna twórczość kompozytorów reprezentatywnych dla omawianych epok;
- f) jest zawsze przygotowany do lekcji, systematycznie odrabia pracę domową;
- g) czynnie i twórczo uczestniczy w zajęciach, podejmuje samodzielne działania;
- h) reprezentuje szkołę w konkursach międzyszkolnych z zakresu wiedzy o muzyce;
- i) żywo interesuje się sztuką, a szczególnie muzyką, poszerza swoją wiedzę poprzez lekturę, śledzi na bieżąco wydarzenia kulturalne, w tym muzyczne, uczestniczy w audycjach i koncertach.

2. Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności w pełnym zakresie przewidzianym w programie nauczania;
- b) bezbłędnie opanował materiał teoretyczny;
- c) potrafi bezbłędnie scharakteryzować epokę, elementy muzyki, fakturę;
- d) potrafi bezbłędnie określić formę prezentowanych utworów;
- e) zna twórczość kompozytorów reprezentatywnych dla omawianych epok;
- f) jest zawsze przygotowany do lekcji, systematycznie odrabia pracę domową, czynnie uczestniczy w zajęciach;
- g) interesuje się sztuką w tym muzyką, poszerza swoją wiedzę poprzez lekturę, śledzi na bieżąco wydarzenia muzyczne, uczestniczy w audycjach i koncertach.

3. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na zrozumienie charakterystycznych cech muzyki różnych epok;
- b) dobrze opanował materiał teoretyczny i potrafi w poprawny sposób zastosować ją w praktyce;
- c) potrafi scharakteryzować epokę, elementy muzyki, fakturę;
- d) potrafi określić formę prezentowanych utworów;
- e) zna twórczość czołowych kompozytorów omawianych epok;
- f) jest zawsze przygotowany do lekcji, poprawnie realizuje pracę domową, stara się aktywnie uczestniczyć w zajęciach;
- g) interesuje się muzyką, stara się poszerzać swoją wiedzę poprzez lekturę o tematyce muzycznej, śledzi wydarzenia muzyczne, uczestniczy w audycjach i koncertach.

4. Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował podstawowe treści programowe;
- b) w ograniczonym stopniu rozpoznaje cechy muzyki poszczególnych epok;
- c) w ograniczonym stopniu opanował materiał teoretyczny i ma trudności z zastosowaniem go w praktyce;
- d) nie potrafi samodzielnie scharakteryzować epoki, elementów muzyki, faktury;
- e) nie potrafi samodzielnie określić formy prezentowanych utworów;
- f) w ograniczonym stopniu zna twórczość czołowych kompozytorów omawianych epok;
- g) niesystematycznie przygotowuje się do lekcji, zaniedbuje pracę domową, nie uczestniczy aktywnie w zajęciach;
- h) w ograniczonym stopniu interesuje się muzyką, nie poszerza swojej wiedzy poprzez lekturę, sporadycznie śledzi wydarzenia muzyczne i rzadko uczestniczy w audycjach i koncertach.

5. Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) w ograniczonym stopniu opanował podstawową wiedzę przewidzianą programem nauczania;
- b) w minimalnym stopniu opanował wiedzę teoretyczną i nie potrafi samodzielnie zastosować jej w praktyce;
- c) ma duże trudności ze scharakteryzowaniem epoki, elementów muzyki, faktury;
- d) nie potrafi określić samodzielnie formy prezentowanych utworów;
- e) nie zna twórczości czołowych kompozytorów omawianych epok;
- f) jest nieprzygotowany do zajęć i nie realizuje pracy domowej;
- g) biernie uczestniczy w zajęciach;
- h) wykazuje brak zainteresowania przedmiotem, nie poszerza swojej wiedzy poprzez lekturę o tematyce muzycznej, nie śledzi wydarzeń muzycznych, nie uczestniczy w audycjach i koncertach.

Braki w wiadomościach nie przekreślają dalszego kształcenia.

6. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował niezbędnego minimum programowego;
- b) nie opanował wiedzy teoretycznej;
- c) nie potrafi scharakteryzować epoki, elementów muzyki, faktury;
- d) nie potrafi określić formy prezentowanych utworów;
- e) nie zna twórczości czołowych kompozytorów omawianych epok;
- f) nie jest w stanie nawet przy pomocy nauczyciela wykonać przewidzianych zadań o elementarnym stopniu trudności;
- g) jest nieprzygotowany do zajęć i nie realizuje pracy domowej;
- h) biernie uczestniczy w zajęciach;
- i) wykazuje całkowity brak zainteresowania przedmiotem.

Ocena niedostateczna uniemożliwia promocję.

9.0 ZAKOŃCZENIE – PODSUMOWANIE OPRACOWANIA

W opracowanie powyższego programu nauczania uczestniczyli nauczyciele przedmiotów ogólnomuzycznych Szkoły Muzycznej I stopnia im. St. Wiechowicza w Krakowie. Program nauczania chóru ujęty został w osobnym dokumencie ze względu na specyfikę przedmiotu.

**SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA NR 1
IM. STANISŁAWA WIECHOWICZA
W KRAKOWIE**

**PROGRAM NAUCZANIA
dla
SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA
CHÓR DZIECIĘCY**

Program został opracowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Art. 46a ust.2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 poz. 900)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2017 roku w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1125 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 roku w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1754)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 maja 2023 roku w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1012)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 147)

Statut Szkoły Muzycznej I Stopnia nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie

Program wykorzystuje zagadnienia zawarte w podstawie programowej, dostosowany jest do percepcji dzieci klas 1-3 działu sześciolletniego. Zawiera:

- I. **Charakterystyka programu**
- II. **Cele kształcenia**
- III. **Kryteria oceny uczniów**
- IV. **Kryteria ocen**

I. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program **Chóru dziecięcego** realizowany jest w Szkole Muzycznej I stopnia im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie. W zajęciach tych uczestniczą nadobowiązkowo uczniowie z klas 1-3 cyklu sześciolletniego. Na realizację programu przewiduje się jednogodzinne /45'/ zajęcia raz w tygodniu. Jeśli sytuacja tego wymaga /np. ważne koncerty, audycje/, zajęcia odbywają się częściej.

II. CELE KSZTAŁCENIA

I. Wiedza

- Przyswojenie wiedzy z zakresu śpiewania w chórze dziecięcym.

II. Umiejętności

- Wykształcenie umiejętności śpiewania w chórze dziecięcym;
- Prezentacja publiczna.

III. Kompetencje

- Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

I. Przyswojenie wiedzy z zakresu śpiewania w chórze dziecięcym.	
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji
	Uczeń:
1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;	zna i potrafi omówić podstawowe warunki bezpieczeństwa i higieny pracy.
2) technika wokalna;	zna określenia: oddech, fonacja, artykulacja.
3) literatura chóralna.	potrafi wskazać podstawowe informacje na temat śpiewanych utworów.

III. Wykształcenie umiejętności śpiewania w chórze dziecięcym.	
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji
	Uczeń:

emisja głosu	1) zachowuje prawidłową postawę podczas śpiewu w chórze; 2) koordynuje działanie oddechu, aparatu fonacyjnego i artykulacyjnego; 3) potrafi realizować ćwiczenia z zakresu emisji głosu .
technika wykonawcza	1) czyta nuty a vista w stopniu elementarnym; 2) odczytuje warstwę tekstową do słyszanej linii melodycznej; 3) współpracuje w grupie zespołowej 4) odczytuje gesty dyrygenta; 5) wykonuje utwory, piosenki, z pamięci.
Interpretacja	1) współtworzy ogólny wyraz artystyczny; 2) interpretuje utwory/piosenki przygotowane pod kierunkiem dyrygenta; 3) wykazuje zaangażowanie emocjonalne podczas prób i występu.
Prezentacja publiczna	
	Uczeń:
praktyka estradowa	1) uczestniczy w występach chóru; 2) stosuje zasady poprawnego zachowania podczas występu; 3) potrafi opanować treść; 4) koncentruje się podczas występu; 5) prezentuje utwory/piosenki zgodnie z koncepcją dyrygenta.

IV. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.	
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji
	Uczeń:
1) rozwój artystyczny	1) analizuje własne kompetencje; 2) wyznacza sobie cele rozwojowe; 3) rozwija umiejętności; 4) aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.
2) etyka zawodowa	1) przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku; 2) angażuje się w działanie zespołu; 3) współpracuje w chórze, budując relacje oparte na zaufaniu i wzajemnym szacunku.

WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA:

1. Sala lekcyjna: mieszcząca wszystkich chórzystów, dostosowana akustycznie.
2. Wyposażenie: fortepian lub pianino, odpowiednia liczba krzeseł.
3. Wyposażenie szkoły: sprzęt audiowizualny.
4. Sala koncertowa lub kameralna z podestem.

III. KRYTERIA OCENY UCZNIÓW

1. Poznawcze

Ucznia obowiązuje opanowanie materiału muzycznego oraz znajomość znaków tonacji muzycznej zawartych w partyturach chóralnych. Odnosi się to zarówno do samej wiedzy jak i umiejętności stosowania ich w śpiewie.

2. Kształcące

Należy wziąć pod uwagę postępy ucznia w zakresie stosowania umiejętności emisji głosu zarówno w ćwiczeniach przeprowadzonych na początku zajęć, jak i w przygotowanym repertuarze.

3. Wychowawcze

Na ocenę wpływa postawa ucznia wobec swoich obowiązków w chorze, udziału w koncertach, umiejętność współzycia w zespole, odpowiedzialność za zbiorowy wysiłek i jego rezultaty aktywność i zaangażowanie ucznia w śpiewie, jego chęć dobrego śpiewania, należyte zachowanie na próbach, pilna uwaga podczas prób, punktualność a także usprawiedliwiania nieobecności.

IV. KRYTERIA OCEN

Ocena celująca

- posiadanie bardzo dobrych umiejętności wokalnych,
- przygotowanie do zajęć,
- systematyczne uczęszczania na zajęcia,
- zaangażowanie w pracę zespołu,
- udział w koncertach
- udział w dodatkowych próbach przygotowujących do koncertów.

Ocena bardzo dobra

- posiadanie dobrych umiejętności wokalnych,
- przygotowanie do zajęć,
- systematyczne uczęszczania na zajęcia,
- zaangażowanie w pracę zespołu,
- udział w koncertach
- udział w dodatkowych próbach przygotowujących do koncertów.

Ocena dobra

- prezentowanie poprawnych umiejętności wokalnych,
- przygotowanie do zajęć z niewielkimi niedociągnięciami,
- uczęszczania na zajęcia,
- realizacja minimum programowego,
- udział w koncertach.

Ocena dostateczna

- prezentowanie małych umiejętności wokalnych,
- słabe przygotowanie do zajęć,
- brak udziału we wszystkich obowiązkowych zajęciach,

- realizacja minimum programowego,
- brak udziału w koncertach.

Ocena dopuszczająca

- słabe umiejętności wokalne z licznymi brakami,
- słabe przygotowanie do zajęć,
- liczne nieobecności na zajęciach obowiązkowych,
- minimalne zaangażowanie i zainteresowanie przedmiotem,
- realizacja minimum programowego z dużymi niedociągnięciami,
- brak udziału w koncertach.

Ocena niedostateczna

- niezrealizowanie minimum programowego,
- brak zainteresowania przedmiotem
- niedostateczna frekwencja
- brak uczestnictwa w koncertach